

שיחות חיזוק

שיחות מפי
הרב אורן נודית שליט"א

שבת זכור

שיחות חיזוק

שיחות מפי הרב אורן נזרית שליט"א

מתוך סדרת הספרים שיחות חיזוק (ה כרכים)
ניתן להשיג בטלפונים 0509013000, 0506491414
למעוניינים ניתן לקבל השיחה במייל toraoren@gmail.com

תוכן הענינים

- א עקר מחיית עמלק הוא מחיית הגאווה והטמאה..... ג
- ב על שם יום הכפורים..... ג
- ה ההארה הקדושה שמאירה בפורים..... ה
- ה גדל ההתעוררות שיש בפורים..... ה
- ו הארת פורים בימי ההכנה לפורים..... ו
- ו לכל מועד יש את ה'ויטמין' הרוחני שלו..... ו
- ז ההכנה לחתונה בתכלית השלמות..... ז
- ח והכינו את אשר יביאו לקראת היום הקדוש..... ח
- ח הכנה על ידי תורה..... ח
- ט מעלת למוד התורה הקדושה בפורים..... ט
- י עשו ועמלק - השגות רק מבחינת הראש..... י
- יא אין לנו שיוור אלא התורה הזאת..... יא
- יב מעלת הלמוד בימי הפורים כשכלם בטלים מהתורה..... יב
- יג הקנת סדר היום מקדם לחג..... יג
- יד עתה עת לדבר ולא להחריש..... יד
- יד ענין השכרות של פורים בהלכה ובקבלה..... יד
- טו מעלת אמירת תהלים ותפלות בפורים..... טו
- טז מעלת התפלה בתענית אסתר..... טז
- טז בטול קלפת עמלק שבכל יחיד..... טז
- יז הימים המסוגלים לנצח את עמלק..... יז

ניתן להקדיש פרשיות לברכה והצלחה ולעילוי נשמת זכיו"ב
לפרטים ניתן ליצור קשר בטל: 0506491414, 0509013000

שיחות חיזוק

בְּעֵינַי קִדְשַׁת יְמֵי הַפּוֹרִים הַקְּדוּשִׁים

שיחת חזוק לשבת פְּרִשְׁת זְכוֹר

שֶׁל וְרָם לְכַבֵּד, אַחֲרֵי שְׁסִים אֶת הַחֲבוּר שְׁלוֹ, נִגְלוּ אֵלָיו בְּחֵלוֹם, וְאָמְרוּ לוֹ: "אֵת הָעֶקֶר שְׁכַחְתָּ, שֶׁהִיא הַמְצָוָה לְמַחֲוֹת הַגְּאֻוָּה שֶׁהוּא עֲמֶלֶק גִּימְטְרִיא רָם". וְכֵן כָּתַב רַבֵּנוּ הַגֵּר"א זי"ע, שְׁאִין הַכּוֹנֵה רַק עַל הָאֵמָה הַנִּקְרָאת 'עֲמֶלֶק', אֲלֵא כְּנִגַּד הַטְּמָאָה שֶׁהַחֲדִירוּ בְּתוֹךְ עִם יִשְׂרָאֵל - שְׁצָרִיף לְמַחֲוֹתָהּ לְגַמְרֵי.

עַל שֵׁם יוֹם הַכּוֹפּוֹרִים

מוֹבָא בְּתַקּוּנֵי הַזְהַר הַקְּדוּשׁ (תַּקּוּן כ"א; דף נו ע"ב): 'פּוֹרִים אַתְקִרִיאת עַל שֵׁם יוֹם הַכּוֹפּוֹרִים'; וּפְרִשׁ בְּפִרוּשׁ 'בְּנִיחוּ': דְּהָאוֹת כ' שֶׁל יוֹם הַכּוֹפּוֹרִים הִיא כ' הַדְּמִיוֹן, דְּהֵינּוּ כְּאֵלוּ נִקּוּד שְׁוֹא - וּקְרִיאתוֹ: כּוֹפּוֹרִים! וְכֵן כָּתַב הַגְּאוּן הַקְּדוּשׁ רַבֵּנוּ צְדוּק הַפֶּהֶן מְלוּבְּלִין זי"ע (רְסִיסֵי לִילָה אוֹת נח): 'וְכֵן הוּא קִדְשַׁת יְמֵי הַפּוֹרִים כְּלֵי מַחֲזִיק בְּרִכָּה, וְכוּלָל כָּל מִינֵי בְּרִכּוֹת, דְּעַל כֵּן אָמְרוּ בְּתַקּוּנֵים עַל יוֹם הַכּוֹפּוֹרִים דְּרִצָּה לוֹמַר כּוֹפּוֹרִים כְּמוֹ פּוֹרִים, וְיָדוּעַ, מִי נִתְּלָה בְּמִי? - קָטָן בְּגִדוֹל (תַּעֲנִית ד' ע"א). כִּי פּוֹרִים הוּא יְמֵי רִצּוֹן הַרְבֵּה יוֹתֵר מִיוֹם הַכּוֹפּוֹרִים כִּי הוּא רַב שְׁלוֹם הָאֵמֶתִי חוֹתֵם כָּל הַבְּרִכּוֹת'.

כָּתַב בְּסִפְרֵי הַקְּדוּשׁ 'שְׁפַת אֵמֶת' (פּוֹרִים תרנ"ז): 'אֵיתָא בְּזַהַר הַקְּדוּשׁ, פּוֹרִים עַל שֵׁם יוֹם הַכּוֹפּוֹרִים דְּעֵתִיד לְהִיּוֹת מִשְׁתַּנָּה מְעַנּוּי לְעַנְג. כִּי בְיוֹם הַכּוֹפּוֹרִים נִכְנָס הַפֶּהֶן הַגְּדוֹל לְפָנַי וְלְפָנֵים, וְעַל זֶה כְּתִיב (וַיִּקְרָא טו, ב): 'וְאֵל זָבוּא בְּכָל עֵת' רַק בְּיוֹם מִיחָד. וְעַל יְדֵי תַעֲנִית כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל 'וְעַנִּיתֶם אֶת נַפְשֹׁתֵיכֶם' (שֵׁם פְּסוּק לא). וּבִימֵי הַפּוֹרִים כְּתִיב (אֶסְתֵר ד, טז): "אָבוּא אֶל הַמֶּלֶךְ כּו' לֹא כְּדַת". בְּמִקּוֹם שְׁאִין רְשָׁאִין לְזָבוּא בְּכָל עֵת. רַק בְּפּוֹרִים נִתְּן רְשׁוּת לְהַתְּגַלּוֹת אוֹר הַנְּעֻלָּם בְּכָל עֵת. כְּמוֹ שְׁמוּבָא בְּמִדְרָשׁ הַנִּל, עַל מְרַדְּכֵי עוֹשֶׂה צְדָקָה בְּכָל עֵת'.

בְּסִיעֵתָא דְשְׁמִיא, נִרְאָה לְהַתְּבוּנָן בְּמַצּוֹת מַחֲוִית עֲמֶלֶק, שֶׁהִיא מַצּוֹת עֲשֵׂה מְדַאוּרִיתָא, וְנִתְּעוֹרֵר לְזָכוֹת לְכָל הַשְּׁפָעוֹת הַטּוֹבוֹת שֶׁנִּמְשַׁכּוֹת מִקְּדֻשַׁת יְמֵים אֵלוּ, שְׁכַבֵּר 'נִזְכָּרִים וְנִעֲשִׂים', הַחֵל מִשְׁבַּת קִדְשׁ זֹאת, כְּמוֹ שְׁאֵיתָא בְּזַהַר הַקְּדוּשׁ (יְתָרוּ פח ע"א): 'כָּל שְׁתָּא יוֹמִין מִנָּה מִתְּבָרְכִין'.

מוֹבָא בְּסִפְרֵים הַקְּדוּשִׁים, שְׁמַצּוֹת מַחֲוִית עֲמֶלֶק כּוּלְלָת, שְׁצָרִיף יְהוּדֵי לְמַחֲוֹת אֶת הָעֲמֶלֶק שְׁבִקְרָבוֹ. כְּדֹאֵיתָא בְּסִפְרֵי הַקְּדוּשׁ 'עֲבוּדַת יִשְׂרָאֵל' (לְשַׁבַּת פְּרִשְׁת זְכוֹר): 'כִּי עֶקֶר עֲנִין עֲמֶלֶק הוּא הַיָּצָר הָרַע צוֹרֵר כָּל אָדָם'. וְכֵן כָּתַב בְּסִפְרֵי הַקְּדוּשׁ 'קִדְשַׁת לוֹי' (דְּרוּשׁ לְפּוֹרִים): 'הִנֵּה לֹא זֶה בְּלִבְדֵי דְזָרַע יִשְׂרָאֵל הֵם מַצּוּיִם עַל מַחֲוִית עֲמֶלֶק דְּהוּא זָרַע עֲשׂוּ, אֲלֵא דְכָל אִישׁ מִיִּשְׂרָאֵל צָרִיף לְמַחֲוֹת חֵלֶק רַע הַמְּכַנֶּה בְּשֵׁם 'עֲמֶלֶק' אֲשֶׁר טְמוּן בְּלִבּוֹ, דְּכָל זְמַן דְּזָרַע עֲמֶלֶק נִמְצָא בְּעוֹלָם, אֲזַי כִּיּוֹן דְּאָדָם גַּם כֵּן הוּא עוֹלָם קָטָן (תַּנְחוּמָא פְּקוּדֵי ג), אֲזַי שׁ מַצִּיאֹת לְעֲמֶלֶק לְכַח הָרַע בְּכָל אָדָם אֲשֶׁר מִתְּעוֹרֵר בְּכָל פַּעַם לְהַחֲטִיא אֶת הָאָדָם, וְעַל זֶה בָּא הַזְּכִירוֹת בְּתוֹרָה'.

עֶקֶר מַחֲוִית עֲמֶלֶק הוּא מַחֲוִית הַגְּאֻוָּה וְהַטְּמָאָה

כָּתַב הַגְּאוּן הַצְּדִיק רַבֵּי יְחִזְקִיאֵל לְוִינְשְׁטֵיין, זְכוֹר צְדִיק וְקְדוּשׁ לְבְּרִכָּה, דְּכִיּוֹן שְׁאִין אָנוּ יוֹדְעִים מִי הוּא עֲמֶלֶק בְּזַמְנָנוּ, כִּי בָּא סְנַחְרִיב וּבְלִבְלֵ אֶת הָאֵמוֹת (בְּרִכּוֹת כח ע"א), הָרִי שְׁעַקֵר מַחֲוִית עֲמֶלֶק הוּא לְעַקוֹר אֶת טְמָאת עֲמֶלֶק שְׁבִכְל אֶחָד וְאֶחָד, וְהֵינּוּ שְׁלִיחָם בְּגְאֻוָּה. וּכְתִיב (דְּבָרִים ח, יד): "וְרָם לְכַבֵּד וְשַׁכַּחְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ. וְיָדוּעַ מַה שְׁכּוֹתֵב רַבֵּנוּ בְּעַל הַסֵּמ"ג, שְׁסוּדֵר אֶת הַמַּצּוֹת, וְשַׁכַּח לְכַתֵּב אֶת הַמַּצּוֹת

פְּרִשְׁת זְכוּר

אַלְיֵעֶזֶר (פָּרָק מו'): אֶפְלוּ כָּל הַמוֹעֲדִים עוֹבְרִים, יוֹם הַכַּפּוּר אֵינוֹ עוֹבֵר, שְׁנֵאָמַר (ויקרא טז, לד): 'וְהִיְתָה זֹאת לָכֶם לְחֻקַּת עוֹלָם...'. וּבִסְפָר הַקְּדוֹשׁ 'שֵׁפֶת אֲמֶת' (תּוֹרָה) מוֹבָא: דְּג' יָמִים אֵלוּ הֵם יְמֵי תְּשׁוּבָה, דְּבִפְּוֹרִים בְּאֲמַת הִיְתָה הַגְּזֵרָה בְּשָׁמַיִם אֲלָא עַל יְדֵי הַתְּשׁוּבָה זְכוּ לְגַס, וְכִיּוֹן דְּהֵם יְמֵי תְּשׁוּבָה, הֲרֵי הֵם קְיָמִים וְעוֹמְדִים לְעוֹלָם, כִּי גְדוֹל כַּחַת הַתְּשׁוּבָה, כְּמוֹ שְׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ ו'ל' (פְּרֻכּוֹת לֵד ע"ב): 'בְּמָקוֹם שֶׁבְּעָלִי תְּשׁוּבָה עוֹמְדִים, צְדִיקִים גְּמוּרִים אֵינִם יְכוּלִים לְעַמּוֹד, וְעוֹמְדִים לְשׁוֹן קִיּוֹם – כְּמוֹ עוֹמְדִים וְקִיָּמִים לְעַד'.

בְּסִפְּר הַקְּדוֹשׁ 'קְדֻשַׁת לֵוִי' (קְדֻשָּׁה רֵאשׁוֹנָה, לְפִוִּרִים) כְּתוּב: 'מַעֲתָה יִתְּלַהֵב לֵב הָאָדָם בְּקִרְאוֹ הַמְּגִלָּה, וְיִכּוֹן בְּקִרְאוֹ, וּבְשִׁמוּעַ הַמְּגִלָּה, שְׁמַעְתָּה מִקְּבֵל עַל תּוֹרָתוֹ וּמִצְוֹתָיו, כְּמֵאָמַר חֲכָמֵינוּ ו'ל' (שְׁבוּעוֹת לֵט ע"א): 'קִיָּמוֹ מַה שֶּׁקָּבְלוּ כְּבָר'. וְכִפִּי אֲשֶׁר בְּאַרְנוּ. לְכֵן יִכּוֹן אֶת עֲצָמוֹ מַה שֶּׁחָלַף וְעָבַר אֵינִן, וּמַעֲתָה הוּא מִקְּבֵל עָלָיו עַל תּוֹרָתוֹ וּמִצְוֹתָיו יִתְּבַרֵךְ שְׁמוֹ, לְכֵן אָמְרוּ בְּזֵהַר הַקְּדוֹשׁ: יוֹם כַּפּוּרִים שֶׁהוּא כְּמוֹ פּוֹרִים, כְּלוּמַר שֶׁהָאֲרַת יוֹם כַּפּוּר הוּא מְטַהֵר, וְחֻשְׁבָּנָא מִכָּאֵן וְלִהְלָאָה, כְּמוֹ שְׁאֲמָרוּ בְּמִדְרָשׁ (תַּנְחוּמָא אָמַר כב) 'וְלִקְחֶתֶם לָכֶם בְּיוֹם הַרְאֵשׁוֹן' (ויקרא כג, מ) רֵאשׁוֹן לְחֻשְׁבוֹן עֲוֹנוֹת, כִּי הָעֵקֶר הָאֲרוֹת יוֹם הַכַּפּוּרִים לְקִנּוּת לֵב חֲדָשׁ לְעַבֵּד אוֹתוֹ, כְּמוֹ שֶׁתְּקַנּוּ (בְּנֻעֵלָה): 'לְמַעַן נִחְדַּל מֵעַשֵׂק יְדִינּוּ וְנִשׁוּב לְעֲשׂוֹת חֻקֵי רְצוֹנֵךְ'. כֵּן בְּפּוֹרִים, מַה שֶּׁחָלַף וְעָבַר אֵינִן. וּמַעֲתָה מִקְּבֵלִין עָלֵינוּ עַל תּוֹרָה וּמִצְוֹת יִתְּבַרֵךְ שְׁמוֹ וְכוּ'. וְיִכּוֹן שֶׁבְּכָל דְּבוּר שִׁיּוּצָא מִקְּרִיאַת מְגִלָּה, נִבְרָא הָאֲרָה וְכָל דְּבוּר שִׁיּוּצָא נִבְרָא מִלְּאָף אֶחָד. מַה מְאֹד יִתְּלַהֵב הָאָדָם כְּשִׁיעֲלָה בְּמַחְשַׁבְתּוֹ, שֶׁמְפָל דְּבוּר וְדְבוּר שְׁמַח הַבוּרָא בּוֹ, וְנִבְרָא מִלְּאָף מַה מְאֹד יִתְּלַהֵב הָאָדָם'.

וְהַמְּרַדְכֵי בְּמַסְכַּת מְגִלָּה (סוֹף פ"א סִימָן תִּשְׁפ"ט), כְּתוּב: 'עֲדִיף יוֹמֵי דְּפּוֹרֵיָא כְּיוֹם שְׁנִתְּנָה בּוֹ תּוֹרָה, כִּי הָא דְּמַר בְּרִיָּה דְּרַבִּינָא, יְתִיב [יִשְׁב] בְּתַעֲנִית כְּלָא שְׁתָּא [כָּל הַשָּׁנָה] לְבַר מִיּוֹמָא

מוֹבָא בְּסִפְּר הַקְּדוֹשׁ 'אֶהֱבֵת שְׁלוֹם' (לְשַׁבַּת שְׁקָלִים): 'אֵיְתָא בְּתַקּוּנֵי הַקְּדוֹשׁ, וּבִסְפָר 'עוֹלָלוֹת אֶפְרַיִם' שְׁפּוֹרִים הוּא בְּחִינַת יוֹם הַכַּפּוּרִים, וְהֵינּוּ כְּמוֹ שְׁיוֹם כַּפּוּרִים הוּא גְּאֵלַת הַנֶּפֶשׁ, כְּמוֹ כֵּן פּוֹרִים הוּא גְּאֵלַת הַגּוּף שֶׁהוּא נִרְתִּיק לְנֶפֶשׁ, וְהַהֲכָנָה לְזֶה מִתְּחִלָּה מְרַאשׁ חֲדָשׁ, עַל דְּרָף אֲמָרָם ו'ל' (מְגִלָּה יג ע"ב) 'שְׁקָלִי יִשְׂרָאֵל קְדָמוֹ לְשְׁקָלִי הַמֶּן, וְהֵינּוּ שְׁאִישׁ הַמְּשַׁכִּיל צָרִיף לְהַכִּין אֶת עֲצָמוֹ מְרַאשׁ חֲדָשׁ עַל פּוֹרִים, גְּאֵלַת הַגּוּף בְּחִינַת מַחֲיַת עֲמָלָק בְּבְחִינַת שְׁקָלִים, וְהֵינּוּ שִׁישְׁקֵל אֶת עֲצָמוֹ בְּפָלֶס מֵאֲזַנֵּי צֶדֶק וְלִהְטוֹת עֲצָמוֹ לְצַד יְמִין, עַד עַתָּה בְּאֵ הַגְּאֵלָה בְּעֲצָמָה שֶׁהוּא יוֹם הַפּוֹרִים, שְׁאֵז הוּא מַעֲיִן הַגְּאֵלָה הַעֲתִידָה, וְאֵז לֹא יִצְטָרֵף לְשְׁקָל כָּלָל וְכָלָל'.

וּבִסְפָר 'מִדְרָשׁ אֶלִּיהוּ' (הוֹבָא בְּטַעֲמֵי הַמְּנַהֲגִים) כְּתוּב בְּשֵׁם רַבּוֹ, שְׁבִיּוֹם הַפּוֹרִים, מִכְּפָר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עֲוֹנוֹתֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל כְּיוֹם הַכַּפּוּרִים, רַק יוֹם הַכַּפּוּרִים הִתְקַן עַל כַּפְּרַת הָעֵגֶל שֶׁבָּאוּ לְעַבְדּוֹ מִתּוֹךְ אֲכִילָה וְשִׁתְּיָה, לְכֵן בְּדִין שִׁתְּעַנּוּ, וְיִתְּכַפְּרוּ עַל הַנֶּמְשֵׁף מִמָּה שֶׁאָכְלוּ וְשָׁתוּ, אֲבָל פּוֹרִים שֶׁהִישׁוּעָה בּוֹ נִמְשְׁכָה עַל יְדֵי שֶׁהִתְעַנּוּ, לְכֵן בְּדִין שִׁתְּכַפְּרוּ בְּדִרְךְ אֲכִילָה, וְכְמוֹ שְׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ ו'ל' (רֵאשׁ הַשָּׁנָה ט' ע"ב): 'כָּל הָאוֹכֵל וְשׁוֹתֵה בְּתִשְׁעֵי כְּאֵלוֹ הַתְּעַנָּה תִּשְׁעֵי וְעֵשִׂירֵי'. נִמְצָא, שֶׁכְּשֵׁם שִׁישׁ כַּפְּרָה בְּתַעֲנִית כֶּף יֵשׁ כַּפְּרָה עַל יְדֵי אֲכִילָה וְשִׁתְּיָה וְעַנּוּ, וְעַל יְדֵי זֶה בְּאֵיִם לְעוֹלָם הַחַרוֹת, וְיֵשׁ בּוֹ סְלִיחַת עֲוֹנוֹת, כְּמוֹ כֵּן בְּפּוֹרִים עַל יְדֵי מִשְׁתָּה וְשִׁמְחָה, יְכוּלִין לְבוֹא גַם כֵּן לְזֶה, בְּעֶזֶר עֲלִיוֹן וְלֹא מִצַּד מַעֲשִׂינוּ'.

מוֹבָא בְּמִדְרָשׁ מְשָׁלִי (פָּרָק ט) כָּל הַמוֹעֲדִים בְּטָלִים לְעַתִּיד לְבוֹא, מִכָּל מְקוֹם יְמֵי הַפּוֹרִים לֹא יִבְטְלוּ לְעוֹלָם, וְכֵן אִם כָּל בְּתַבִּי הַקְּדֻשׁ יִבְטְלוּ לְעַתִּיד לְבוֹא - מְגִלַת אֶסְתֵר לֹא תִתְּבַטֵּל לְעוֹלָם. הַגְּרִי"ז מְבַרִּיֶסֶק לְמַד מִהַפְּסוּק "וַיְמִי הַפּוֹרִים" הָאֵלָה לֹא יַעֲבְרוּ מִתּוֹךְ הַיְהוּדִים [דְּהֵינּוּ הַיּוֹם טוֹב] "וְזִכְרָם" לֹא יִסּוּף מְזַרְעֵם - הֵינּוּ הַמְּגִלָּה לֹא תִתְּבַטֵּל מְזַרְעֵם לְעוֹלָם. וְכֵן לְעַנְיֵן יוֹם הַכַּפּוּרִים כְּתוּב בְּפָרְקֵי דְּרַבִּי

פְּרִשְׁת זְכוֹר

יום פורים, והוא לזכר "ותלכש אסתר מלכות" (אסתר ה, א), "ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות" (שם ח, טו), ואיך יתכן לקרא פסוקים הללו שבמגלה בלבוש של חל].

[מובא בספר הקדוש 'מאור ושמש' (רמזי פורים): 'בימות החל הוא יחוד זכר ונקבה שאינו יחוד שלם, ובשבת שהמלכות מתיחדת ומתעלה עד חכמה, אז היחוד הוא בשלמות, ונתגלה מח החכמה ומופיע על כל העולמות, אך זאת אינו כל היום רק בעת קדשת בתי. אבל בפורים נפעל על ידי מרדכי ואסתר, שמה החכמה נתגלה ומופיע על כל העולמות כל היום. והארה זו נשארו לנו לכל הדורות, שבכל שנה ושנה בפורים נתגלה מח החכמה כל היום, ומאיר על כל העולמות; עד כאן לשון קדשו].

מובא בספר הקדוש 'יסוד יוסף', וזו לשונו: 'יש עולם חדש למעלה, עולם קדוש ונורא מאד, ואינו מתגלה בחוץ מחמת שהוא נורא מאד, כי אם פעם אחת בשנה, ומתחיל להתגלות בשעת קריאת המגלה, ומזה העולם היה שרש נשמתו של מרדכי הצדיק. וצריכין אנו תחלה לעורר רחמים שיתגלה האור הגדול והקדוש הזה לחוץ, כי איום ונורא הוא מאד. ויכון כל אחד לעשות עצמו כלי מוכן לקבל מהאור הגדול הזה, ניצוץ קדוש של טהרה וקדשה, וענוה ויראה, וחכמה בינה ודעת. ולב כל הקהל יהיה לב טהור, פלם כאחד לבקש בהגיון לבם, שיאיר העולם הנורא הזה על ישראל באור של רחמים וחסד, ובעת הברכה על מקרא מגלה, יש לכוון להמשיך הקדשה הזו.

גְּדֵל הַהֲתַעֲוֹרוֹת שֵׁשׁ בְּפוּרִים

מובא בספר הקדוש והנורא 'ברית כהנת עולם' (מאמר פתוחי חתם קדש פרק ד'): 'בכך אבוא אל המלך אשר לא כדת (אסתר ד, טו), שאפלו חטאו בניו ועברו על הדת, יסובב חסד הו"ה לקרבם שלא כדת, כטעם (יומא

דעצרתא, משום שנתנה בו תורה, ויומא דפוריא משום נסא [משום הנסא].

כתב הגאון הקדוש רבנו צדוק הכהן מלובלין ז"ע (רסיסי לילה אות נג): 'יוכלו לפעל פקוד עקרים ועקריות בפורים, אותם שהיה להם כבר ימים של צער הרבה. וכן כתוב בספר הקדוש 'תורת אמת' (שנת תרמ"ו ד"ה הנה): 'בפורים נמצא מגלה של פקידה וישועה בזרע של קימא, כי תבת פורים הוא מלשון פורי ורביא, ובגמרא מצינו על פורים בלשון פוריא שבוודאי מורה על זה. וזהו שכתוב (אסתר ט, כח): 'וימי הפורים האלה וזכרם לא יסוף מזרעם'.

הגאון הקדוש החיד"א ז"ע בספרו 'דבש לפי' כתב (מערכת פ' סימן ב'): 'פורים כולל את כל הימים טובים, פסח מעבדות לחרות, וכאן ממנות לחיים. שבועות מתן תורה, וכאן 'הדור קבלוה בימי אחשורוש' (שבת פח ע"א). ראש השנה, ספרי חיים וספרי מתים (ראש השנה לב ע"ב), וכאן נדונים אם לקים את הגזרה אם להנצל. יום כפור מחילת עונות, וכאן נמחל להם על שנהנו מסעדת אחשורוש. סכות ענני כבוד וכאן נכנסו תחת כנפי השכינה, כמו שכתוב (אסתר ח, יז): 'ורבים מעמי הארץ מתייחדים'. ולכן פורים ראשי תבות: פ'סח ו'סכות ר'אש השנה י'ום הכפורים מ'תן תורה'. וכן כתב בספר הקדוש 'שם משמואל' (תצוה תרע"ב): בשם זקנו הרב הקדוש מקאצק ז"ע, דכל המועדים נכללים בפורים.

הַהֲאָרָה הַקְּדוּשָׁה שֶׁמְאִירָה בְּפוּרִים

מובא בכתבי האריז"ל (ראה בשער הפגנות לפורים) שבימי הפורים מאירה הארה גדולה כזו שאין מאירה אפלו בשבת וביום טוב. [ואפשר, שמשמע זה מובא (עין פה החיים סימן תרצה סעיף קטן יג בשם 'מועד לכל חי'): 'מורנו הרב רבי חיים ויטאל, היה רגיל לטבל בערב פורים כמו בערב הרגל, ולבש בגדי יום טוב מבערב ולא כאותם שנוהגים ללבש בבקר

פְּרִשְׁת זְכוּר

מְבַאָרִים, הֵינּוּ שְׁדוּרְשִׁים וּמִתְחַנְנִים, בְּהִלְכוֹת חֶג - הֵינּוּ אִיף תִּהְיֶה הַהֲלִיכָה וְהַכְּנִיסָה אֶל הַיּוֹם טוֹב הַקְּדוֹשׁ, וְאִיף הַיּוֹם טוֹב הַקְּדוֹשׁ יִכְנָס בְּתוֹכְנוּ.

לְכָל מוֹעֵד יֵשׁ אֶת הַ'וִיטְמוֹן' הַרוּחָנִי שְׁלוֹ
הֵנָּה כָּל עֲנִינֵי עוֹלָם הַזֶּה הֵם מְשָׁל, וְכִמּוֹ שְׁבַעֲוֹלָם הַגִּשְׁמִי יֵשׁ בְּדַרְכֵי הַרְפּוּאָה, הֵן זְרִיקוֹת שְׁמוֹנְעוֹת מַחְלוֹת, וְהֵן זְרִיקוֹת שְׁמֵרְפָאוֹת, כְּשֶׁנִּכְנְסוֹת אֶל הַגּוֹף פַּעַם אַחַת וּמְסִיעוֹת לְזִמְן רַב. וְיֵשׁ זְרִיקוֹת שְׁנִכְנְסוֹת בְּאִפְסָן כְּזֶה, שְׁמֵתֶאֱסַפֵּת הַזְּרִיקָה בְּמָקוֹם מְסִים בְּגוֹף, וּבְכָל יוֹם יוֹצֵא חֶלֶק קָטָן לְכָל הַגּוֹף. וְכִמּוֹ כֵּן קִדְשַׁת הַיָּמִים טוֹבִים וְהַמְצוּוֹת, נִכְנְסוֹת לְתוֹכְנוּ וּמְקַדְשׁוֹת אוֹתְנוּ, וְנוֹתְנוֹת לָנוּ כַּח לְכָל הַשָּׁנָה. וְיָדוּעַ, שְׁכַאֲשֶׁר יֵשׁ, חֵס וְשָׁלוֹם, הַתְּפִשְׁטוֹת שֶׁל אֵיזוֹ מַחְלָה, כָּלֵם רְצִים לְקַחַת זְרִיקוֹת חֶסוֹן. כִּמּוֹ כֵּן בְּעַקְבָּתָא דְמְשִׁיחָא שְׁיֵשׁ הַתְּפִשְׁטוֹת שְׁעַר הַנּוּ"ן [כְּדַבְרֵי הָאוֹר הַחַיִּים הַקְּדוֹשׁ (בַּמְדַּבֵּר כֹּד, ז),], בְּנֻדְאֵי שְׁצִרִיף לְקַחַת אֶת הַחֶסוֹן שְׁנוֹתָן לָנוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל יַדֵּי הַיּוֹם טוֹב. וְכִמּוֹ שְׁבַעֲוֹלָם הַגִּשְׁמִי, מְנַפְלָאוֹת הַבּוֹרָא, שְׁכָל גּוֹף צִרִיף כְּמָה וְכְמָה מֵינֵי וַיִּטְמִינִים וְשָׁאֵר חֲזוּקִים, וְנִכְנְסִים מִמֵּילָא לְתוֹךְ הַגּוֹף בְּכָל מֵינֵי מְאָכְלִים - לְחֵם, בָּשָׂר וְדָגִים וְכוּ'. וְאִם מִיִּשְׁהוּ אוֹכֵל רַק מִמֵּין אֶחָד, יִחְסַר לוֹ קִצָּת מֵאִיזָה וַיִּטְמִין - וְנִחְלַשׁ גּוּפוֹ, כִּי הוּא בְּכָל מְצוּהָ שְׁנוֹתָן לָנוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וּבְכָל מוֹעֵד קְדוֹשׁ, שְׁיֵשׁ לָהֶם הַשְּׁפָעָה מִיַּחְדָּת עַל אוֹר הַנְּשָׁמָה, וְאִם חֲסָרָה הַהֲשָׁפָעָה - חָשִׁים שְׁלֵא בְּטוֹב, בְּרוּחָנִיּוֹת.

מוֹבָא בְּסִפְר הַקְּדוֹשׁ 'קְדֻשַׁת ל׳וִי' (קְדֻשָּׁה שְׁנִיָּה לְפוּרִים): וְזֶה שְׁאָמְרוּ 'מִפְּנֵי שְׁעִינִיָּהֶם שֶׁל עֲנִיִּים נִשְׁוֵאִים לְמַקְרָא מְגִלָּה' (מְגִלָּה ד' ע"ב), פְּרוּשׁ: 'עֲנִינִיָּהֶם שֶׁל עֲנִיִּים' הֵמָּה הַטְּבָעִים שְׁכָם הַנִּהְגָּתוּ מְכֻסָּה, וְלָכֵן נִקְרָאוּ 'עֲנִיִּים' שְׁאִין עֲנֵי אֶלָּא בְּדַעַת. 'נִשְׁוֵאִים', פְּרוּשׁ שְׁהַחִיּוֹת שְׁבִתוֹךְ הַטְּבָעִים נִגְבְּהִין, וְיֵשׁ לָהֶם עֲלִיּוֹת שְׁרוּאִין הַטְּבָעִים שְׁהַחִיּוֹת שֶׁל הַטְּבָעִים הוּא עַל יַדֵּי תוֹרָה וּמְצוּוֹת. 'לְמַקְרָא מְגִלָּה', כְּלוֹמֵר, שְׁעַל

פּו ע"ב) זְדוֹנוֹת נַעֲשׂוּ כְּזִכְיּוֹת, עַל יַדֵּי הַתְּשׁוּבָה וְצוּם שְׁהַכִּינוּ יִשְׂרָאֵל לְשׁוּב אֶל הַשֵּׁם'. עַד כָּאֵן לְשׁוֹנוּ. וּמוֹבָא בְּסִפְרִים הַקְּדוֹשִׁים עַל הַפְּסוּק (אֶסְתֵּר ו, ז): 'וְהָמָן נִבְעַת מִלְּפָנֵי הַמֶּלֶךְ' - הֵינּוּ שְׁכָל כַּחוֹת הַסְּטָרָא אַחְרָא, נִבְעַתִּים וּבוֹרְחִים מַגְדֵּל הַקְּדֻשָּׁה שְׁשׁוּרָה בִּימֵי הַפוּרִים הַקְּדוֹשִׁים וְהַנּוֹרָאִים.

מוֹבָא בְּסִפְר הַקְּדוֹשׁ 'שְׁפַת אֲמֵת' (לְפוּרִים תרנ"ח): 'בְּפְסוּק (אֶסְתֵּר ח, ב): 'וַתִּשֶׂם אֶסְתֵּר אֶת מְרֻדְכֵי עַל בֵּית הָמָן'. כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הֵיָה כִּי בְּשֵׁרֶשׁ לְמַעְלָה. כִּי הָמָן וְעַמְלֵק יֵשׁ לָהֶם כַּח בְּסִטְרָא אַחְרָא. וְכַאֲשֶׁר הֵיָתָה לוֹ מַפְלָה לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, נִהְפָּךְ כָּל מְקוֹמוֹ וּבֵית הָמָן לְהַתְּפִשְׁט בּוֹ הַקְּדֻשָּׁה'.

הַאֲרַת פּוּרִים בִּימֵי הַהֲכָנָה לְפוּרִים

מוֹבָא בְּסִפְר הַקְּדוֹשׁ 'תּוֹרַת חַיִּים' לְהַרְבֵּה הַקְּדוֹשׁ רַבֵּי חַיִּים מְקַאסוּב זי"ע (לְפוּרִים): 'וְהַיָּמִים הָאֵלֶּה נִזְכָּרִים וְנַעֲשִׂים' (אֶסְתֵּר ט, כח). כִּי הַיָּמִים הָאֵלֶּה יֵשׁ לָהֶם סְגֻלָּה, תְּכַף כְּשֶׁמִּזְכָּרִים דְּבַר טוֹב עַל יִשְׂרָאֵל תְּכַף נַעֲשֶׂה כֶּף, וְזֶה נִזְכָּרִים וְנַעֲשִׂים. וְהִבִּיאוּ בְּנוֹ הַרְבֵּה הַקְּדוֹשׁ רַבֵּי מְנַחֵם מְעַנְדֵּל מוֹיִז'נִיץ זי"ע בְּסִפְרוֹ הַקְּדוֹשׁ 'צִמְח צְדִיק' (לְפוּרִים, ד"ה בְּגִמְרָא): 'וְיָדוּעַ כִּי בְּכָל שָׁנָה בְּעַת קְרִיאַת הַמְּגִלָּה נִתְעוֹרֵר הַיַּחְוּדִים הַקְּדוֹשִׁים שֶׁהֵיוּ בְּזִמְן מְרֻדְכֵי וְאֶסְתֵּר, וְכִמּוֹ שְׁכַתּוּב ב'תּוֹרַת חַיִּים' לְאֲדוּנֵי אָבִי וְצ'ל' וְכוּ'. וְיֵשׁ שְׁרָמְזוֹ שְׁהַיָּמִים הָאֵלוֹ 'נִזְכָּרִים' - עַל יַדֵּי הַכְּנָה לְפוּרִים - וְנַעֲשִׂים, בֵּן זוֹכִים לְקְדֻשַׁת פּוּרִים'.

מוֹבָא בְּסִפְר הַקְּדוֹשׁ 'עֲבוּדַת יִשְׂרָאֵל' (לְפִרְשַׁת זְכוּר): 'מִשְׁנִכְנָס אֲדָר מְרַבֵּין בְּשִׁמְחָה (תְּעִנִּית כֹּט ע"א) וּמִתְחִיל לְהוֹפִיעַ אוֹר מְרֻדְכֵי. לָכֵן אָמְרוּ 'מְגִלָּה נִקְרָאת בְּאֶחָד עֶשְׂרִי, פְּרוּשׁ, שֶׁהָאוֹר נִגְלָה כָּל אֶחָד עֶשְׂרִי יוֹם מֵרֵאשִׁי חֲדָשׁ עַד יוֹם אֶחָד עֶשְׂרִי שְׁיוֹצֵא בְּבִהִירוֹת, וְרִשְׁאֵי לְקָרוֹת בּוֹ הַמְּגִלָּה לְבִנֵי כְּפָרִים'.

מוֹבָא בְּגִמְרָא (מְגִלָּה לב ע"א): 'שׁוֹאֲלִין וְדוֹרְשִׁין בְּעֲנִינּוֹ שֶׁל יוֹם', בְּסִפְרִים הַקְּדוֹשִׁים

פְּרִשְׁת זְכוּר

(קהלת ט, ז): "לֶךְ אֲכַל בְּשִׂמְחָה לַחֲמֶךָ וּשְׂתֵה בֶלֶב טוֹב יַיִןךָ", כִּי הוּא בְּיוֹם פּוּרִים הַקָּדוֹשׁ.

ובספר הקדוש 'שם משמואל' כתב, שְׂזֵה אֶחָד מֵהַעֲנִינִים שֶׁנִּהְגוּ כִּמְהָ צְדִיקִים זִי"ע לְאָכַל עֵקֶר הַסֶּעֱדָה בְּסוּיִם הַיּוֹם וְלִהְיֵשִׁיכָה אֶל תוֹךְ הַלַּיְלָה שְׁלֹא תִרְיוּ, שְׂאֵחַר הָעֲבוּדָה הָעֲצוּמָה שֶׁל הַלַּיְלָה וְהַיּוֹם, שֶׁל לְמוֹד הַתּוֹרָה הַקָּדוּשָׁה לִפְנֵי הַתְּפִלָּה, וְהַתְּפִלוֹת בְּהַתְּלַהֲבוֹת כְּמוֹ בְּיָמֵם הַנּוֹרָאִים, וְקָרִיאַת הַמְּגִלָּה שֶׁהִיְתָה מִמֶּשׁ בְּבַחֲיִנַת (שיר השירים ה, ו): "נִפְשִׁי יִצְאָה בְּדַבְּרוֹ", וְעֲבוּדַת הַתְּשׁוּבָה וְתְפִלָּה שֶׁל כָּל הַיּוֹם, וְהַמְּצוּוֹת הַקָּדוּשׁוֹת שֶׁל מִתְּנוּת לְאַבְיּוֹנִים וּמְשֻׁלַּח מְנוֹת, רַק אֲזַי גָּלוּ אֶת הַשְּׂמִחָה הָאֲמִתִּית, "וְהִיִּיתָ אִף שְׂמֵחַ" (דברים טו, טו) - לְהַעֲבִיר אֶת כָּל הַיְחֻלְדָּה מֵהַנֶּפֶשׁ, וּכְמוֹ שֶׁדָּרְשׁוּ בְּסִפְרֵי (מטות) - מִכָּאֵן שֶׁצָּרִיךְ לְהַעֲבִיר אֶת הַיְחֻלְדָּה, וְאַחַר שֶׁמְעַבְרִים אֶת כָּל הַיְחֻלְדָּה מִתְּרוֹמְמִים וּמַגִּיעִים אֶל "הַבִּיאֲנִי הַמֶּלֶךְ חֲדָרְיוֹ נְגִילָה וְנִשְׂמְחָה בְּךָ" (שיר השירים, ד).

הַהֲכָנָה לַחֲתֻנָּה בְּתַכְלִית הַשְּׁלָמוֹת

בְּגִמְרָא (ערוכין נו ע"א) מוּבָא: 'הַי עֲלֵמָא כְּבִי הַלּוּלָא דְמִיָּא', וְלַחֲתֻנָּה מְכִינִים בְּשִׁבְלֵי לַיְלָה אֶחָד וְשִׁבְעַת יָמֵי הַמִּשְׁתֵּה שְׁלֹא תִרְיוּ, וְלִזְזָה מִתְּפִנּוּנִים שְׁבוּעוֹת וְחֻדָּשִׁים. וְהַפְּנִימִיּוֹת בְּזֶה הַיָּא, שֶׁהַשְּׂמִחָה שֶׁל הַחֲתָן הוּא דָּבָר עֲצוּם, וְשִׂמְחָה זֹאת מְסִיעַת לוֹ לְכָל יָמֵי חַיָּו, לוֹ וְלְדוֹרוֹתָיו, שֶׁתִּהְיֶה הַשְּׂכִינָה הַקָּדוּשָׁה שְׂרוּיָה בְּבֵיתוֹ, כִּי אֵינָה שׁוֹרָה אֶלָּא מִתּוֹךְ שְׂמִחָה (שִׁבְתָּ ל' ע"א). וְכָל אֶחָד יוֹדֵעַ, שְׂאֵם לֹא מְכִינִים אוּלַם שְׂמִחוֹת, בְּגִדִים נְאִים, כְּלֵי זֶמֶר וְסֶעֱדָה מִפְּאֲרַת - אֵיךְ נִרְאִית הַחֲתֻנָּה?! כִּי לְעִנְיָן יוֹם טוֹב, הַי עֲלֵמָא כְּבִי הַלּוּלָא דְמִיָּא, וְצָרִיכִים לְהַתְּפַנּוּן מִקֶּדֶם לְרַחֵץ הַמְּלַבּוּשִׁים הַרוֹחֲנִיִּים שֶׁל הַנֶּפֶשׁ בְּבַחֲיִנַת "הֶרֶב כִּפְסָנִי מִצְוִנִי", וְצָרִיךְ לְהִכִּין אֶת אוּלַם הַשְּׂמִחוֹת שֶׁזֶה סוּד הַגּוֹף שֶׁלָּנוּ - בְּבַחֲיִנַת "וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנָתִי בְּתוֹכָם" (שמות כה, ח), בְּתוֹךְ כָּל אֶחָד וְאֶחָד (אַלְשִׁיךְ הַקָּדוֹשׁ זִי"ע), וְיִדְוֵעַ מֵהַ שְׂרָמְזוֹ אֲשֶׁר

יְדֵי מִקְרָא מְגִלָּה נִזְדַּכְּכוּ הַטְּבָעִים כְּאֲשֶׁר בְּאַרְנוּ. וְזֶהוּ לְשׁוֹן 'נְשׂוּאִים', כְּלוֹמֵר שֶׁהַטְּבָעִים יֵשׁ לָהֶם עֲלִיּוֹת עַל יְדֵי מִקְרָא מְגִלָּה.

בְּסִפְר 'שִׁיחוֹת הַתְּחִזְקוֹת' כְּתַב, בְּדוֹרוֹת הַקְּדוּמִים, הַצְּדִיקִים הַתְּלַהֲבוּ בְּחִיּוֹת עֲצוּמָה שֶׁהִיְתָה לָהֶם מִמְּצוֹת הַפּוּרִים, כָּל צְדִיק לְפִי דָּרְכוּ - אֵין לְתֹאֵר וְלִשְׁעַר - מֵהַ שְׂרוּאִים כְּחוֹשׁ אֶצֶל הַצְּדִיקִים, הוּא רַק בְּבַחֲיִנַת שְׂרִי זְמֵרָה - הַשִּׁירִים שֶׁגוֹלְשִׁים וְנִשְׂפָכִים בְּחוּץ, וּבְעַת הַמְּשֻׁלַּח מְנוֹת וּמִתְּנוּת לְאַבְיּוֹנִים, "מֵאֲשַׁפֵּת יָרִים אָבִיוֹן" (תהלים קיג, ז), כָּל אֶחָד הֵיךְ יִכּוֹל לְקַבֵּל הָאֹר הַנּוֹרָא וְהַפְּנִימִיּוֹת הַגְּבוּרָה מֵעַל גְּבוּהָ, שְׂיִוֵּרְד בְּכָל שָׁנָה מִחֻדָּשׁ מִמֶּשׁ לְתוֹךְ הַמְּצוּוֹת הָאֵלוּ, וְלְקַבֵּל מֵהַמְּצוּוֹת הָאֵהָבָה, וְלִרְאוֹת טוֹב כְּכֹל הַיְהוּדִים, שְׂזוּ הַפְּנִימִיּוֹת שֶׁל מְצוּוֹת אֵלוּ, וְנִשְׁכְּרוּ כָּל הַמְּחֻצוֹת שְׁבִין אָדָם לְחִבְרוֹ, וְכָל אֶחָד קָבַל כְּלִים לְתַקֵּן הַמַּדּוֹת שֶׁל כָּל הַשָּׁנָה, וְחִיב אָדָם לומר מְתִי יִגִּיעוּ מִעֲשֵׂי לְמַעֲשֵׂי אֲבוֹתִי (תנא דבי אליהו פֶּרֶק כח) - יִגִּיעוּ לְשׁוֹן נְגִיעָה.

וְהַגָּאוֹן הַקָּדוֹשׁ מִמוֹנְקָאטֵשׁ זִי"ע הַעִיד עַל הַצְּדִיק הַקָּדוֹשׁ מִקְאֵמֵרָנָא זִי"ע, שְׂאֵחַר הַמְּגִלָּה הֵיךְ סְגוּר בְּחֻדְרוֹ, וְשִׁמְעוּ בְּכִיּוֹת נּוֹרָאוֹת, וְכֵן הֵיךְ גַּם אֶצֶל הֶרֶב הַקָּדוֹשׁ בְּעַל הַתְּפִאָרַת שְׁלֵמָה מִרְאדוֹמֶסֶק זִי"ע, וּבְנֻדָּי שִׁישׁ דְּרָכִים רַבּוֹת בְּעֲבוּדַת הַיּוֹם, וְכָל צְדִיק לְפִי דָּרְכוּ וְשִׁרְשׁ נִשְׁמָתוֹ, אֶבֶל הַצֵּד הַשָּׁוָה שֶׁבְּכָלֶם, שֶׁהַצְּדִיקִים הִרְגִּישׁוּ וְרָאוּ הַכֹּל בְּבַחֲיִנַת (אַסְתֵּר ד, א): "וּמִרְדְּכִי יָדַע אֶת אֲשֶׁר נַעֲשָׂה", וְרָאוּ אֶת הַטְּהֵרָה וְהַכֹּחַ לְהַתְּהַפֵּךְ, שְׂיִוֵּרְד בְּשִׁפְעַ גְּדוֹל בְּיָמֵם אֵלוּ, וְאַצְלֵם הֵיךְ יוֹם הַפּוּרִים מִמֶּשׁ בְּאַתְגִּלְיָא, בְּבַחֲיִנַת יוֹם הַכְּפּוּרִים, וְאַחַר כֵּן, כְּשֶׁנִּכְנְסוּ לְסֶעֱדָה קִיְמוּ אֶת הַשְּׂמִחָה וְהַמִּשְׁתֵּה בְּתַכְלִית הַשְּׁלָמוֹת.

כִּי כִּמְהָ שֶׁמְשַׁקִּיעִים בְּעֲבוּדַת הַהֲכָנָה, וּבְעֲבוּדַת עֲצוּמוֹ שֶׁל יוֹם, כִּי מִתְּגַלָּה אַחַר כֵּן הַשְּׂמִחָה הָעֲצוּמָה, וּכְדִכְתִּיב (אַסְתֵּר ט, כב): "לְעֵשׂוֹת אוֹתָם יָמֵי מִשְׁתֵּה וְשִׂמְחָה", וּכְמוֹ שְׂאֵחַר יוֹם הַכְּפּוּרִים בַּת קוֹל יוֹצֵאת וְאוֹמֶרֶת

פְּרִשְׁת זְכוּר

שָׁלְנוּ, וּכְשֶׁצּוֹעֵקִים 'הַמֶּלֶךְ' בְּמַגְלָה - כָּלֵם בּוֹרְחִים, לְכֵן כְּדֵי שְׁנִזְכֶּה לְשִׁמְעַ דְּבָרִים אֱלוֹ, צְרִיכִים לְשִׁמֵר מֵאֵד עַל חוֹשׁ הַשְּׂמִיעָה שָׁלְנוּ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ו"ל (פְּתֻבוֹת ה' ע"ב): 'לְעוֹלָם אֵל יִשְׁמִיעַ אָדָם לְאֲזִינוֹ דְּבָרִים בְּטָלִים מִפְּנֵי שֶׁהֵן נִכּוּת תַּחֲלָה לְאֲבָרִים'.

הַכְּנָה עַל יְדֵי תוֹרָה

הַהֲכָנָה הַשְּׁנִיָּתָה, הִיא לְלַמֵּד בְּחֵלֶק הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה הַשִּׁיף לְיוֹם טוֹב וּמִצְוֹתָיו, כִּי אִזְּרֵה הַמִּצְוָה גְּנוֹז בְּחֵלֶק הַתּוֹרָה שְׁלָהּ. וּבִסְפָר הַקְּדוּשׁ 'שֵׁם מִשְׁמוּאֵל' (פְּרִשְׁת נֶצְבִים) כְּתֹב: 'אִזְרֵה שֵׁל כָּל יוֹם טוֹב נִמְצָא בְּתוֹךְ הַמִּסְכָּת הַשִּׁיכָת לְיוֹם טוֹב. שֵׁל פֶּסַח בְּמִסְכָּת פֶּסַחִים, שֵׁל סְכוּת בְּמִסְכָּת סְכָה, וְשֵׁל פּוּרִים בְּמִסְכָּת מַגְלָה, וְכֵן עַל זֶה הַדֶּרֶךְ'. וְכֵן מוּבָא בִּסְפָר הַקְּדוּשׁ 'נִפְשׁ הַחַיִּים' (שַׁעַר ד' פָּרָק ל'): 'כִּי קִדְשָׁת וְאוֹר הַמִּצְוָה אֲשֶׁר תִּשְׁפִּין אוֹרָה עַל אוֹתוֹ הַדְּבָר וְהַחֲפִץ אֲשֶׁר בוֹ, וְעַל יְדוֹ תַעֲשֶׂה הַמִּצְוָה, אִינוֹ שׁוֹרָה עֲלֵיהֶם רַק לְפִי שְׁעַתוֹ בַּעַת שֶׁהַמִּצְוָה נַעֲשִׂית בָּהֶם, אֲבָל אַחַר שֶׁנַּעֲשֶׂה בָּהֶן מִצְוֹתָ, הַקְּדוּשָׁה וְהָאוֹר מִתְעַלָּה וּמִסְתַּלֵּק מֵהֶם תַּכְף וְנִשְׁאַר כְּבָרָאשׁוּנָה - אֲבָל הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, כָּל מְקוֹם שֶׁתִּזְרִיחַ וְתוֹפִיעַ אוֹרָה וְקִדְשָׁתָה פַּעַם אַחַת, קִדְשָׁת עוֹלָם תִּהְיֶה לוֹ וְנִשְׁאַר תָּמִיד בְּקִדְשָׁתוֹ, כְּמוֹ שֶׁשְׁנִינוּ בְּבִרְיָתָא (מַגְלָה כו ע"ב), שֶׁתִּשְׁמִיעֵה מִצְוָה נִזְרָקִין לְאַחַר שֶׁנַּעֲשֶׂה מִצְוֹתָ וְתִשְׁמִיעֵה קִדְשָׁה נִגְזִיזִין'; וּמִדְּבָרָיו לְמַדְּנֵנו שֶׁאוֹר הַתּוֹרָה הוּא נֶצְחִי.

בִּירוּשָׁלַיִם מַגְלָה (פ"ג ה"ד): אֵיתָא - "וְזוֹכְרֵם לֹא יִסּוּף מִזְרָעֵם" (אֲסֵתֵר ט, כח), מִכָּאֵן שֶׁקָּבַעוּ לָהּ מִסְכָּתָהּ, הֵינּוּ בְּשִׁבִיל 'זְכוּרֵם', לֹא מִסְפִּיק מַגְלַת אֲסֵתֵר, אֲלֵא צְרִיף גַּם בֵּן מִסְכָּת מַגְלָה. וְכֵמוֹ שֶׁאָמְרוּ (תְּנַחֲוּמָא עֲקֵב ו): 'אֵין הַמִּצְוָה נִקְרָאת אֲלֵא עַל שֵׁם גּוֹמְרָהּ', כְּלוֹמֵר מִי שֶׁלוֹמֵד עֲנִינְיָהּ בְּהִלְכוּת שְׂבָהּ, וּבְמַעֲלוֹתֶיהָ, הֵינּוּ בְּרַעֲיוֹנוֹתֶיהָ הַמוֹסְרִיִּים, וְהָאֲגוּדוֹת הַשִּׁיכוּת בָּהּ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חז"ל (סִפְרֵי עֲקֵב יג): 'רְצוֹנָךְ שֶׁתִּפְרִיר מִי שֶׁאָמַר וְהָיָה הָעוֹלָם - לְמַד הַגְּדָה, שֶׁמִּתּוֹךְ

אֲדָר הוּא נוֹטְרִיקוֹן א' דָּר, שֶׁאֵלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם - הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ דָּר בְּתוֹכְנוּ, שֶׁהוּא עֲנִין הַהֲכָנָה לְקִרְאָת בּוֹאוֹ כְּכִיכּוֹל לְשִׁרוֹת עֲלֵינוּ.

וְהַכֵּינוּ אֶת אֲשֶׁר יִבְיָאוּ לְקִרְאָת הַיּוֹם הַקְּדוּשׁ וְכִמָּה עֲנִינֵי הַכְּנָה שֶׁשִּׁיכִים לְקִרְאָת כָּל מוֹעֵד קְדוֹשׁ הַמִּמְשָׁמֵשׁ וּבָא:

הַכְּנָה רֵאשׁוּנָה:

כָּל יוֹם טוֹב תְּלוּי בְּמַצָּב שֶׁהִיְהוּדֵי נִמְצָא מִקְדָּם, וְהַעֲקָר שָׁלְנוּ הוּא הַנְּשִׁמָּה שֶׁהִיא גְבוּהָ מֵעַל גְבוּהָ, וְהַגּוֹף וְחַוְשָׁיו הֵם רַק לְבוֹשִׁים, וְנִשְׁמַתְנוּ יוֹדַעַת אֶת הַקְּדוּשָׁה הַעֲצוּמָה שִׁישׁ בְּחַג הַפּוּרִים וּבְמִצְוֹתָיו, אֲבָל הַגּוֹף הוּא שֶׁפֶל מֵאֵד וְלֹא חָלִי וְלֹא מְרָגִישׁ, וְכָכֵל שֶׁנִּמְצָאִים לְפָנֵי הַיּוֹם טוֹב בְּמַצָּב שֶׁל גּוֹף וְגִשְׁמִיּוֹת, כָּל אֶחָד לְפִי מַצְבּוֹ - כֶּךָ מִתְרַחֵקִים מֵהַיּוֹם טוֹב, וְכָכֵל שֶׁמִּגְבִּירִים יוֹתֵר אֶת כַּח הַנְּשִׁמָּה, כָּל אֶחָד לְפִי מַצְבּוֹ, וְשִׁקוּעִים בְּתוֹרָה הַקְּדוּשָׁה וּבַעֲבוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וּמִתְרַחֵקִים מֵהַבְּלִי הָעוֹלָם הַזֶּה - כֶּךָ מִגְבִּירִים אֶת כַּח הַנְּשִׁמָּה, וְהַיּוֹם טוֹב הַקְּדוּשׁ מֵאִיר יוֹתֵר וְיוֹתֵר.

רַבְּנוּ הַבַּעַל שֵׁם טוֹב הַקְּדוּשׁ זי"ע, אָמַר, מִשָּׁל לְחַרְשׁ שֶׁמִּגִּיעַ לְמְקוֹם בוֹ יֵשׁ אֲנָשִׁים שִׁמְחִים, וְרוֹאֶה אֵיךְ שֶׁרוֹקְדִים וְשָׂרִים, וְכִיּוֹן שֶׁאִינוֹ שׁוֹמְעֵי, נִדְמָה בְּעֵינָיו כְּאֵלוֹ נִכְנָס לְמְקוֹם שֶׁל חֲסָרֵי דַעַה שֶׁמִּשְׁתוֹלְלִים וְקוֹפְצִים, כִּי אִינוֹ שׁוֹמְעֵי אֶת צְלִילֵי זְמֶרְתָם וְאִינוֹ מִבִּין שֶׁהֵם בְּעֵצָם מִתְעַנְּגִים עַל הַשִּׁירָה וְהַרְקוּדִים. כֶּךָ הוּא כְּשֶׁבָא הַיּוֹם טוֹב, מִי שֶׁהוּא חָרַשׁ, אִינוֹ שׁוֹמְעֵי מֵהַ מִתְחוֹלָל בְּשַׁעַת קְרִיאַת הַמַּגְלָה, הֵלֵא כָּל 'הַמֶּלֶךְ' שֶׁקוֹרְאִים בְּמַגְלָה - הוּא אוֹתוֹ בְּחִינַת 'הַמֶּלֶךְ' שֶׁזּוֹעֵקִים בְּרֵאשׁ הַשְּׁנָה וְיוֹם כְּפוּר, וְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִשְׁפִּיעַ הַשְּׁפָעוֹת לְכָל יְחִיד וְיְחִיד.

וְהַמִּשְׁלִיחוֹ בְּזֶה מִשָּׁל לְמִבְיָא דוֹרוֹן לְמֶלֶךְ וְנִפְלוֹ עָלָיו לְסִטִּים וְרוֹצִים לְגַזְלוֹ, וּמִתְחִיל לְצַעֵק 'הַמֶּלֶךְ' וְכָלֵם בּוֹרְחִים, כֶּךָ הַיִּצָר רוֹצֵה לְגַזֵּל מֵאִתְּנוּ אֶת הַתּוֹרָה וְהַתְּפִלָּה וְהַכַּחוּת

פְּרִשְׁת זְכוּר

רבי חנוך העניף קרלינשטיין וצ"ל), דְּהִנֵּה בְּגִמְרָא (מגלה טו ע"ב) אֵיתָא, "לִיְהוּדִים הֵיְתָה אוּרְהָ - זו תוּרְהָ", וְכַתֵּב הַרְמָ"א (סימן תרצה סעיף ב): וְטוֹב לְעֶסֶק קִצָּת בְּתוּרְהָ קִדְּם שְׂפִיתְחִיל סְעֻדַת פּוּרִים, וְסִימָן לְדַבֵּר "לִיְהוּדִים הֵיְתָה אוּרְהָ וְשִׁמְחָה", וְדַרְשִׁינָן אוּרְהָ זו תוּרְהָ. וּבְדַרְכֵי מִלְשָׁה מְבִיא בְּשֵׁם מְהַר"י בְּרִין, וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ: מְצוּהָ לְעֶסֶק בְּתוּרְהָ קִדְּם הַסְּעֻדָה וְהִיא מְגַנָּה עֲלָיו שְׁלֵא יֵאָרַע לוֹ קְלָקוּל בְּסְעֻדָה.

וּבִסְפָר הַקְּדוּשׁ 'סוּד וְשֵׁרֵשׁ הַעֲבוּדָה' (שַׁעַר הַמְּפָקֵד פָּרָק שְׁשִׁי), כְּתוּב, וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ: 'דְּרָשׁוּ חֲכָמֵינוּ וְז"ל עַל הַפְּסוּק "לִיְהוּדִים הֵיְתָה אוּרְהָ" - אוּרְהָ זו תוּרְהָ, וּפְרָשׁ רַש"י שָׁם, אוּרְהָ זו תוּרְהָ שְׁגוּר עֲלֵיהֶם הֶמֶן שְׁלֵא יַעֲסֻקוּ בְּתוּרְהָ, וְכִדְאֵיתָא בְּמִדְרָשׁ שׁוּחַר טוֹב (תְּהֵלִים כב) הֶמֶן בְּטַל אֵת יִשְׂרָאֵל מִשְׁתֵּי תוֹרוֹת, תוּרְהָ שְׂבַכְתָּב וְתוּרְהָ שְׂבַעֲלָ פֶה, וּמִזֶּה נִרְאָה חַיִּיב גְּדוּל בַּיּוֹם הַזֶּה עַל כָּל יוֹדֵעַ סֵפֶר, שְׂיִלְמַד תוּרְתָנוּ הַקְּדוּשָׁה, וְלִשְׁמַח בְּלַמוּדָהּ, וְלִתְנַן הוֹדָאָה עֲצוּמָה בְּפֶה וּבְכַתְּשִׁבְתוֹ לְיוֹצְרָנוּ וּבוֹרְאָנוּ וְתַבְרַךְ שְׁמוֹ אֲשֶׁר הֵנִיא עֲצַת גּוֹיִם וַיִּפְרַח מַחְשַׁבְתַּת עֲרוּמִים, הֶמֶן הַצָּר הַצּוֹרֵר, שְׁגוּר עֲלֵינוּ עִם קְדוּשׁ מְלַעֲסוֹק בְּתוּרְתָנוּ הַקְּדוּשָׁה וְהַתְּמִימָה, אֵף עֲצַתִי אֲמוּנָה וּנְבוּנָה, שְׁלֵא יִזוּז מִבֵּית הַמְּדַרְשׁ אַחַר תְּפִלַּת שַׁחֲרִית עַד שְׂיִלְמַד, כִּי בְּבֵיתוֹ יָכוֹל לָבוֹא לְיַדִּי בְּטוֹל מִפְּאֵת טְרֵדוֹת הַיּוֹם וְכוּ', וַיִּזְהַר גַּם בְּלַמוּד עַל הַשְּׁלֵחָן; עַד כָּאֵן לְשׁוֹנוֹ.

וּבְמִטָּה מִלְשָׁה (אוֹת תַּתְּרִיב) וּבְשִׁלְ"ה הַקְּדוּשׁ (בְּעֵנֵי הַפּוּרִים) כְּתוּבוֹ: 'שְׂמַחִים בְּזַכְרְךָ אֵת הַנְּסִים אֲשֶׁר עָשָׂה ה' לְאַבּוֹתֵינוּ, וּמִשְׂבָּחִים לְשִׁמּוֹ הַגְּדוֹל, אֲשֶׁר בְּכָל דּוֹר וְדוֹר מְפָלִיא חֲסֵדוֹ עִמָּנוּ וּשְׂמַחִים בְּתַלְמוּד תוּרְהָ, כְּמוֹ שְׂכַתוֹב (תְּהֵלִים יט, ח): "פְּקוּדֵי ה' יִשְׂרָיִם מִשְׂמַחֵי לֵב", וְקִדְּם כָּל הַשְּׂמִחָה מְטִילִים בְּשִׂמְחַת לַמוּד הַתוּרְהָ, כְּדַרְשִׁינָן "לִיְהוּדִים הֵיְתָה אוּרְהָ" - זו תוּרְהָ, וְשִׁמְחָה. כְּלוֹמַר, וְאַחַר כֵּן שְׂמִחָה. וּמוֹכָא, שְׂמִחָה"ל הֵיְהִי כּוֹתֵב תְּשׁוּבוֹת לְשׁוֹאֲלִים בְּפּוּרִים, וְלֹא הֵיְהִי זֶה עַל חֲשַׁבּוֹן שְׂמִחַת פּוּרִים, וְלֹא עַל חֲשַׁבּוֹן בְּנֵי הַבַּיִת, כְּמוֹכֵן [שְׂעֻבּוֹדַת הַשְּׂמִחָה וְהַדְּבוּר עִם בְּנֵי הַבַּיִת, וְכִמוֹ כֵּן

כֵּן אֵתָהּ מְכִיר אֵת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וּמְדַבֵּק בְּדַרְכֵי, וְכֵן בְּשָׂאָר סְפָרִים קְדוּשִׁים הַמְּדַבְּרִים מְעַנְיָנוּ שֶׁל יוֹם, שְׂמִרְגִישׁ הַלּוֹמֵד בְּהֶם קִרְבַת אֱלֻקִּים וְהַתְּעֻלוֹת רוּחָנִית.

וּבִיּוֹתֵר לְפִי מָה שְׂאָמְרוּ בְּגִמְרָא (שַׁבַּת פח ע"א): 'הַדּוֹר קְבֻלָּהּ בִּימֵי אַחְשָׁרוּשׁ, וְנִכְלָל בְּזֶה, כִּי בְּמִשְׁפַּח יְמוֹת הַשָּׁנָה יֵשׁ בְּמָה בְּחִינּוֹת שֶׁל קְבֻלַּת הַתוּרְהָ, בְּחַג הַשָּׁבּוּעוֹת (ו' סִיּוּן), בַּיּוֹם הַכְּפוּרִים שָׁבוּ נִתְּנוּ לּוֹחֹת שְׁנִיּוֹת, בְּשִׂמְחַת תוּרְהָ וּבַיּוֹם הַפּוּרִים, שֶׁהוּא בְּחִינַת קְבֻלַּת הַתוּרְהָ הָאֲחֵרוֹנָה שֶׁל הַשָּׁנָה, וְהוּא מְכִין אוֹתָנוּ לְקִרְאָת קְבֻלַּת הַתוּרְהָ שֶׁל הַשָּׁנָה הַבָּאָה.

מַעֲלַת לַמוּד הַתוּרְהָ הַקְּדוּשָׁה בְּפּוּרִים

מְבַאֵר בְּחַתֵּם סוּפֵר, דְּתַקְנוּ חַז"ל י"ד וְט"ו בְּאֶדְרָ, כְּדִי שְׂיִוְכַל יִשְׂרָאֵל לְעֶסֶק בְּתוּרְהָ בְּחַג הַפּוּרִים - בְּנֵי הַפְּרָזִים בְּט"ו וּמְקַפִּים חוֹמָה בִּי"ד, וְכֵן זֶה מַחְמַת שְׂמַעְקָרֵי הָאֲפָנִים לְקַבַּל הַשְּׂפָעוֹת הַיּוֹם הוּא עַל יְדֵי עֶסֶק הַתוּרְהָ בְּחַג הַפּוּרִים עֲצָמוּ וּבְיָמֵים שְׂלִפְנָיו, עַל דְּרָף שְׂאָמְרוּ (בְּרֻכּוֹת מ' ע"א) אִם שְׂמוֹעַ בִּישָׁן תִּשְׁמַע בְּחֻדְשׁ - וְעַל יְדֵי שְׂנִירְבָּה בְּהַתְּמַדַּת הַתוּרְהָ טְרַם הַחַג, נִזְכָּה לְקַבַּל בְּפּוּרִים הַשְּׂפָעָה חֻדְשָׁה שֶׁל מִתֵּן תוּרְהָ, בְּחִינַת הַדָּר קְבֻלָּהּ.

וְהֵרֵב הַקְּדוּשׁ רַבִּי מְנַחֵם מְעַנְדֵּל מְקַאֲצָק זִי"ע מְבַאֵר אֵת מְאָמְרָם וְז"ל (מְגִלָּה ו' ע"ב): 'חַיִּיב אֵינִישׁ לְבִסּוּמֵי בְּפּוּרֵיָא', כִּי תוּרְהָ נִמְשָׁלָה לְזִינ, כְּמִבְּאֵר בְּמִדְרָשׁ (תַּנְחוּמָא אַחֲרֵי י'): "כִּי טוֹבִים דּוּדִיךְ" (שִׁיר הַשִּׁירִים א, ד) - דְּבָרֵי סוּפְרִים, מִיִּין - מִיִּינָה שֶׁל תוּרְהָ. "הֵבִיאֵנִי אֶל בֵּית הַזִּינ", עַל יְדֵי שְׂאָנוּ מִשְׂבִּיעִים עֲצָמָנוּ עִם הַשְּׂפָעָה הַחֻדְשָׁה שֶׁל יִינָה שֶׁל תוּרְהָ שְׂנִשְׂפָעַת בְּפּוּרִים בְּלִי שְׁעוֹר וּבְלִי גְבוּל, בְּבְחִינַת "שְׂבַעֲנוּ מִטּוֹבָךְ", וְאִין טוֹב אֵלָא תוּרְהָ (עֲבוּדָה זָרָה יט ע"א), עַל יְדֵי זֶה מְגִיעִים לְשִׁכְרוֹת וְלְבִסּוּמֵי בְּשִׂמְחָה - כְּדַכְּתִיב (תְּהֵלִים יט, ט) "פְּקוּדֵי ה' יִשְׂרָיִם מִשְׂמַחֵי לֵב".

וּבְעֵנֵן עֶסֶק הַתוּרְהָ בְּפּוּרִים יֵשׁ לְהוֹסִיף מָה שְׂהוּבָא בְּקִנְטָרְס בְּעֵנֵי הַפּוּרִים' (מַהְגָּאוֹן

פְּרֻשֵׁת זְכוּר

וכן כתב השֵׁפֶת אֶמֶת בְּעֵינֵי הַפּוֹרִים עַל הַפְּסוּק (אֶסְתֵּר ט, כב): "לַעֲשׂוֹת אוֹתָם יְמֵי מִשְׁתֵּה וְשִׁמְחָה" – 'דְּבַנֵּי יִשְׂרָאֵל הֵם עוֹשִׁין יְמֵים אֱלוֹ לִימֵי מִשְׁתֵּה וְשִׁמְחָה עַל יְדֵי קִיּוֹם הַמְּצוֹת שֶׁל יְמֵים אֱלוֹ, וְכִמוֹ שֶׁאָמְרוּ הַקְּדָמוֹנִים: "וְהַיְמִים הָאֵלֶּה נִזְכָּרִים וְנִנְעָשִׂים", דָּעַל יְדֵי שֶׁ"נִּזְכָּרִים", וְלִמּוּד הַתּוֹרָה בְּפוֹרִים הוּא חֵלֶק עֲקָרֵי מִזְכָּרוֹן הַנֶּסֶם, מִמִּילָא "וְנִנְעָשִׂים", וְחֻזְרֵת הַתּוֹרָה שֶׁל יְמֵים אֱלוֹ.

עֲשׂוֹ וְעִמְלָק - הַשְּׂגוֹת רַק בְּבַחֲיִנַת הַרְאֵשׁ

יֵשׁ לְהוֹסִיף שֶׁלִּמּוּד הַתּוֹרָה בְּכָל הַשָּׁנָה הוּא שְׂרֵשׁ וְיִסוּד הַמְּלַחְמָה כְּנֶגֶד עִמְלָק, וְעַקֵּר מְלַחְמָתוֹ שֶׁל עִמְלָק הוּא לְהַפְרִיד בֵּין הַשְּׂגוֹת הַמַּחַס לְבֵין הַלֵּב וְהַגּוֹף, וְכִמוֹ שֶׁפָּרְשׁוּ הַטַּעַם שֶׁרָאִשׁוּ שֶׁל עֲשׂוֹ נִתְגַּלְגַּל וְנִקְבַר בְּמַעֲרַת הַמְּכַפְלָה, כְּמוֹכָא הַמַּעֲשֵׂה בְּתַרְגוּם יוֹנָתָן (בְּרֵאשִׁית יג) וְאֵלֶּיךָ גּוֹפּוֹ נִקְבַר חוּץ לְמַעֲרָה. וּפְרָשׁוֹ, שֶׁלַּעֲשׂוֹ גַם הָיוּ הַשְּׂגוֹת רוּחָנִיּוֹת גְּבוּהוֹת שֶׁהָרִי הָיָה בְּנוֹ שֶׁל יִצְחָק אֲבִינוּ, עָלְיוֹ הַשְּׁלוֹם, וְלֹא הָיָה חֶסֶר לוֹ בְּבַחֲיִנַת (דְּבָרִים ד, לט): "וַיִּנְדַּעַת הַיּוֹם", וְכִמוֹ שֶׁמַּצִּינוּ שֶׁזַּעַק זַעֲקָה גְּדוּלָה וּמְרָה כְּשֶׁגִּלָּה שֶׁנִּתְּנָה אֶת בְּרֻכּוֹתָיו לְיִצְחָק, כִּיּוֹן שֶׁהָיְתָה לוֹ אֲמוּנָה בְּרָאשׁוֹ. אֲלֵא שֶׁלֹּא קָיָם אֶת "וְהִשְׁבַּת אֶל לְבָבְךָ", שֶׁלֹּא הִחְדִּיר אֶת הַשְּׂגוֹתָיו לְלִבּוֹ וְהִרְגִּישׁוּ. וְהַשְּׂגוֹתָיו לֹא בָּאוּ לְכָלִּל מַעֲשֵׂה. וְעִמְלָק הוּא מְמַשִּׁיכּוֹ שֶׁל עֲשׂוֹ וְכִמוֹ שֶׁמוֹכָא בְּמִדְרָשׁ (דְּבָרִים יב, כ): עִמְלָק גָּדַל בְּחִיקוֹ שֶׁל עֲשׂוֹ, הִינּוּ שֶׁנִּתְחַנְּף עַל בְּרַכֵּי עֲשׂוֹ; וְכֵתֵב הַגָּאוֹן הַמְּקַבֵּל רַבְּנוּ יִצְחָק אֵיזִיק חֵבֵר ז"ל ע: 'עִמְלָק הוּא עֲשׂוֹ, כִּי מִשְׂרֵשׁ נִחַש יִצְאָ צָפַע זֶה עִמְלָק'.

וְכֵתֵב בְּסֵפֶר הַקְּדוֹשׁ 'שֵׁם מִשְׁמוּאֵל' מִעֵינֵי הַפּוֹרִים: 'קִלְפַת עִמְלָק מִנַּחַת כְּאֶבֶן עַל הַלֵּב שֶׁלֹּא לְהַכְנִים דְּבָרֵי תּוֹרָה עַל הַלֵּב', וְזֶהוּ עֵנָן 'אֲשֶׁר קָרָךְ בְּדָרְךָ', כְּדָבָרֵי רַש"י (סוֹף פְּרֻשֵׁת כִּי תִצֵּא) לְשׁוֹן קָר וְחֵם, מְשַׁל לְאִמְבִּטְיָה רוֹתַחַת שֶׁפִּלֵּם מִתִּירָאִים לְהַפְנִס לְתוֹכָהּ, בָּא עִמְלָק וְנִכְנַס לְתוֹכָהּ, אֵף עַל פִּי שֶׁנִּכְנָה - הַקְּרָה

הַעֲזָרָה בְּבֵית הָיָא קְדָשׁ קְדָשִׁים, וְהָיָא מְטַהֵרָת וּמְכַפְרָת], אֲלֵא אֶפְשָׁר לְקַיֵּם שְׁנֵיהֶם.

וְזָכִינוּ לְרֵאוֹת זֹאת אֲצֵל גְּדוּלִים וְצַדִּיקִים שֶׁבְּקִרְנוֹ בְּמַעוֹן קְדָשִׁים בְּיוֹמָא דְּפוֹרִיא, וְכֵן נוֹהֵג מוֹרֵי וְרַבֵּי הַגָּאוֹן רַבֵּי יִצְחָק יוֹסֵף שְׁלִיט"א, אֲשֶׁר בֵּין גְּבָרָא לְגְבָרָא, כְּשֶׁבָּאִים רַבִּים לְהִבְיָא מְשֻׁלְחֵי מְנוֹת וְכוּ', יוֹשֵׁב וְעוֹסֵק בְּתוֹרָה בְּהַתְמַדָּה וּבְחֻדוּשִׁים דְּאוֹרֵיתָא וּבְכַתִּיבַת פְּסָקִים.

וְכֵתֵב עוֹד בְּקִנְטֵרִס הַנִּלְשָׁם, דְּנִרְאָה, דְּבִימֵי הַפּוֹרִים יֵשׁ דִּין וְחִיּוּב מִיַּחַד שֶׁל לִמּוּד הַתּוֹרָה חוּץ מִמְּצוֹת לִמּוּד הַתּוֹרָה שֵׁשׁ בְּכָל יוֹם וּבְכָל עֵת וּבְכָל שַׁעַה, וְהַטַּעַם לְזֶה, שֶׁדְּרָשׁוּ "לְיַהוּדִים הֵיטָה אוֹרָה" זוֹ תּוֹרָה, וְנִאֲמַר בְּזֶה, שֶׁלִּמּוּד הַתּוֹרָה בְּפוֹרִים, הוּא חֵלֶק מִזְכָּרוֹן הַנֶּסֶם שֶׁל פּוֹרִים שֶׁנִּתְבַּטְּלָה גְּזֵרָתוֹ שֶׁל הַמֶּן שֶׁגִּזַּר שֶׁלֹּא יַעֲסִקוּ בְּתוֹרָה.

וְכֵתֵב גָּאוֹן עֲזָנוּ הַגָּאוֹן הַקְּדוֹשׁ הַחֵיד"א זי"ע בְּסֵפֶר 'לֵב דָּוִד' (פָּרָק כט) וְהִבְיָאוּ גַם כֵּן בְּסֵפֶר 'בְּנֵי עוֹלָם' עַל עֵינֵי תִלְמוּד תּוֹרָה (פָּרָק טו): 'וּבְעֵינֵי הַדְּבָר פְּשׁוּט, שְׂאֵם כָּל יִשְׂרָאֵל, בְּיוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר זָרַע עִמְלָק לְטַבַּח יוֹבֵל, וְנִפְלַח הַמֶּן הַרְעֵה הַזֶּה, הָיוּ נוֹהֲגִים בְּסֵדֶר קְדוּשָׁה, וְהַשְּׁמִיחָה הֵיטָה מְקַדְּשֵׁת לְשָׁמַיִם, וְיִתֵּר הַיּוֹם הָיוּ עוֹסְקִים בְּתוֹרָה, כָּל אֶחָד לְפִי שְׁעוּרוֹ, וְעַל כֵּן בְּשִׁבְרָה זֹאת הָיוּ נִגְאָלִים גְּאֵלֵת עוֹלָם וְיִמְחָה זְכוֹר עִמְלָק, כִּי הַיּוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר הִחַל לְנַפֵּל מִמֶּנּוּ רַב, הֵן עִם יִשְׂרָאֵל, לוֹ הֵינּוּ מִתְאַמְצִים בְּתוֹרָה וּבְמַצּוֹת כֶּהַיּוֹם הַזֶּה, רַעַה תְּבוֹא עֲלֵיהֶם לְזַרַע עִמְלָק עַד כְּלוֹתֶם אוֹתָם "וּבָא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל".

וּבְכַאוֹר הַעֲנָנִין כְּתֵב שֵׁם הַרְבֵּי, דְּכָדִי שִׁיחֲזָרוּ בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה הַהָאֲרוֹת שֶׁל יְמֵי הַפּוֹרִים וְשָׂאֵר יְמֵים טוֹבִים, צְרִיף שִׁיחֲזָרוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַמְּצוֹת שֶׁנִּתְקַנְּנוּ כְּדִי לְהַזְכִּיר אוֹתָן הָאֲרוֹת. וְכֵן כְּתֵב בְּסֵפֶר הַקְּדוֹשׁ 'קְדָשֵׁת לוֹי' (בְּעֵינֵי חַג הַשְּׁבוּעוֹת): 'בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה בְּעֵת שֶׁאֲנִי מְקַיְמִים מְצוֹת הַחֵג, מִתְעוֹרָר עֲלֵינוּ הָאֲרָה גְּדוּלָה כְּמוֹ שֶׁהָיָה לְאַבוֹתֵינוּ'.

פְּרִשְׁת זְכוּר

להיות מבססים, ולא די בתפלין של ראש שיהיה רק 'הראש טוב', אלא צריך שיגיע לידי מעשה, וייעשה תחלה עוד קדם שמבין.

וכתב הקדוש הרמח"ל זי"ע בספרו הקדוש 'ידעת תבונות' (סימן נד): 'לא די שיחודו מתברר לנו ברור גמור, אלא אנו חייבים להשיב ללבנו הידיעה הזאת, לתקע אותה בלבבנו בישוב הגמור בלי שום פקפוק כלל. והוא מה שנצטוינו (דברים ד, לט): 'וידעת היום והשבת אל לבבך'.

ובספרו דרך עץ החיים כתב: 'ידעת האמת מחזקת הנשמה ומרחקת ממנה היצר וכו'. אף אם הייתה הידיעה רחבה ועומדת על לב בני האדם - לא היו חוטאים לעולם.

אין לנו שיוור אלא התורה הזאת

העצה לזה הוא רק למוד התורה, כמו שאנו מבקשים: 'הוא יפתח לבנו בתורתו, וכן יפתח לבי בתורתך'. ובאר ראש הנישיבה הגאון רבי שמואל רוזנבסקי זצ"ל, שלא נאמר "יפתח לבנו לתורתו", והפונה שיכין לבנו להבין את התורה, אלא הפונה בזה, שעל ידי התורה יפתח לבנו, כי עמל התורה הקדושה הוא הפותח את הלב. ולולא התורה, היזה הלב סגור וקשה בבחינת 'לב אבן', ורק על ידי התורה, יכולין לחצב בו שתפנסנה בו ותשפענה עליו השגות המוח.

וזה שנקרא 'אבנים שחקו מים' (איוב יד, ט), ואין מים אלא תורה (בבא קמא יז ע"א), שעל ידי המים אפשר לחצב בתוף לב האבן. וכמו שכתב האור החיים הקדוש (פרשת וארא) על הפסוק (שמות ו, ט): 'ולא שמעו אל משה מקצור רוח ומעבדה קשה', וזו לשונו: 'אולי לצד שלא היו בני תורה לא שמעו, כי התורה מרחבת לבו של אדם'.

ובמסכת 'אבות דרבי נתן' (פרק ששי סימן ב): 'מה היזה תחלתו של רבי עקיבא? אמרו, בן ארבעים שנה היזה ולא שנה כלום. פעם

אותה בפני אחרים. וענן של קר וחם שיף רק בלב כמו שכתוב: 'חם לבי בקרבי' (תהלים לט, ד), וכמו שכתוב (דברים יט, ו): 'כי יחם לכו'. כי בשכל ובמח לא שיכת קרירות וחמימות. והיה עמלק לוחם בעקר לקר את הלב כמו שרמזו עמלק - עם קל וכמו שהגמרא (פסחים נ' ע"א) אור יקרות וקפאון. אור שיקר בעולם הזה קפוי הוא לעולם הבא (קפוי - פרוש רש"י קל צף על פני המים. 'ויצף הברזל', ומגמין: 'קפא פולא') ועוד פרשו, עמלק לשון מליקה, מעין שחיטה, לומר שמפריד בין הראש ללב ובין שאר חלקי הגוף. והטעם שנקרא מולק ולא שוחט, כדרך לחימתו מהערף. 'ויזנב בך' הוא כמו שפרשו התוספות (פסחות יד ע"א) שזנב לשון מערבה, ומערב הוא מאחור.

מוכא בשם הגאון הקדוש הסבא מקלם זי"ע על הפסוק (בראשית ב, ג): 'אשר ברא אלקים לעשות' - תכלית הבריאה הוא 'לעשות', להביא את כל ההשגות לכלל מעשה הוא, כמו שאמרו (אבות א, יז): 'לא המדרש עקר אלא המעשה', והתורה צריכה להיות תורת חיים, שכל החיים יהיו מנהגים בחיי המעשה על פי התורה, ולא שתהא התורה בשכל האדם בלבד.

ובזה פרשו הא דקיימא לן, דצריך להניח קדם תפלין של יד ואחר כך תפלין של ראש, משום שכל זמן שבין עיניך יהיו שפתיים (מנחות לו ע"א), ותפלין של ראש רומז על החכמה והשגת המוח. ותפלין של יד רומז על המעשים של האדם. לכן אמרו רבותינו ז"ל דתפלין של יד 'לך לאות ולא לאחרים לאות' (שם לו ע"ב), ותפלין של ראש אינם בגלוי וכמו שכתוב (דברים כח, י): 'וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך', דהינו כי את החכמה צריך ללמד לאחרים, בבחינת 'חכמות בחוץ תרנה' (משלי א, כ) - ללמד לאחרים. אף על המעשים הטובים נאמר (מיכה ו, ח): 'והצנע לכת עם אלקיך'. ולכן תפלין של יד צריכין

פְּרִשְׁת זְכוּר

(סֵפֶה נב ע"א): 'כָּל הַגְּדוֹל מִחֲבָרוּ יִצְרוּ גְדוֹל מִמֶּנּוּ', הַבְּאוּר בְּזָה הוּא, בֵּין עַל אָדָם גְּדוֹל וּבֵין עַל מְקוֹם גְּדוֹל וְכֵן גַּם עַל זְמַן גְּדוֹל - שֶׁבְּכָל מְקוֹם שֵׁישׁ 'גְּדוּלוֹת' הַיֵּצֵר מִתְעוֹרֵר בְּדוּקָא לְהִרְסוֹ, וּבִפְרָט בְּעֲנִינִים שֶׁהֵם יְסוּד הָאֵרֶת אוֹתוֹ הַזְּמַן, כְּגוֹן בְּפוּרִים, לְמוֹד הַתּוֹרָה שֶׁנִּחְלַשׁ דּוּקָא אֲזוֹ, וְלִכֵּן צְרִיךְ לְהִתְגַּבֵּר בְּכָל עֵז וּתְעֻצּוֹמוֹת לְעֵסֵק גַּם כֵּן בַּתּוֹרָה בְּפוּרִים, וְכַמוֹכֵן שֵׁיזְהַר שְׁלֵא יִהְיֶה עַל חֲשׁבוֹן הַשְּׁתִּיָּה בְּדַת, שְׁגַם הִיא כְּדַת שֶׁל תּוֹרָה - קִדְשׁ הַקְּדוּשִׁים, וְעַבּוּדָה גְּדוּלָה הִיא.

וּכְבָר אָמְרוּ בִירוּשָׁלַיִם (בְּרִכּוֹת דף סד ע"א): 'אִם רְאִיתָ דּוֹר שֶׁמִּתְרַפֵּה מִן הַתּוֹרָה, עֲמֵד וְהִתְחַזֵּק וְאִתָּה נוֹטֵל שְׂכָר כְּלָם'. וּבְאֵרוֹ בְּזָה, דְּאִין הַכּוֹנֵן דּוּקָא עַל דּוֹר שֶׁמִּתְרַפֵּים אֲלָא אַף גַּם עַל זְמַן שֶׁמִּתְרַפֵּים, דְּכֹאֲשֶׁר עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה בְּזְמַן שֵׁישׁ רְפִיּוֹן כְּלָלִי אֲזוֹ נוֹטְלִים שְׂכָר כְּלָם.

וְהַגְּאוֹן הַסְּטִיפְלָר זָכַר צְדִיק וְקָדוֹשׁ לְבָרְכָה, הִזְהָר נוֹהֵג לוֹמֵר, שֶׁעַל לְמוֹד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה בְּהִתְמַדָּה בִּימֵי בֵּין הַזְּמַנִּים, יְכוּלִים לְהַשִּׁיג בַּתּוֹרָה הַרְבֵּה יוֹתֵר מִמָּה שֶׁבְּאֲמִצַּע הַזְּמַן. וּבְאֵר בְּזָה שְׁנֵי טַעְמִים. הַטַּעַם הָרִאשׁוֹן: כִּי בְּזְמַן שֶׁל רְפִיּוֹן כְּלָלִי קָשָׁה מְאֹד לְלַמֵּד, וּכְלִשׁוֹן הִירוּשָׁלַיִם - 'עֲמֵד וְהִתְחַזֵּק' שֶׁצְרִיךְ לָזֶה עֲמִידָה וְהִתְחַזְּקוֹת מִיְחָדוֹת, וְלִכֵּן לְפִיּוֹם צִעְרָא אֲגָרָא. וְהַטַּעַם הַשֵּׁנִי, שֶׁבְּזְמַן שֵׁישׁ רְפִיּוֹן בְּעוֹלָם כָּל הַסִּיעֵתָא דְשִׁמְיָא שֶׁמוֹכְנָה לְלוּמְדֵי הַתּוֹרָה נְתוּנָה לְאוֹתָם הַלוּמְדִים אֲזוֹ בְּדוּקָא.

וַיֵּשׁ לְהוֹסִיף בְּזָה מֵהַ שְׁכָתָב הַגְּאוֹן הַקְּדוֹשׁ רַבֵּי חַיִּים מוֹוֵאלוּז'יִן זי"ע, בְּפִירוּשׁוֹ 'רוּחַ חַיִּים' עַל מַסְכַּת אַבוֹת, וְזוֹ לְשׁוֹן קִדְשׁוֹ שֵׁם: 'אִם רָגַע אֶחָד הִזְהָר נִפְסָק דְּבָרֵי תּוֹרָה מִכָּל הָעוֹלָם, מְעוֹסְקִיָּה וּמְשׁוּמְרִיָּה - הִיוּ שְׁמִים וְאֶרֶץ נִהְפְּכִים לְתַהוּ וְבַהוּ, וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ בְּגִמְרָא (פְּסָחִים סח ע"ב) עַל הַפְּסוּק (יִרְמְיָה לֵג, כה): "אִם לֹא כְּרִיתִי יוֹמָם וְלַיְלָה חֲקוֹת שְׁמִים וְאֶרֶץ לֹא שְׁמִיתִי", דְּאֲלִמְלֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה לֹא נִתְקַיְמוּ שְׁמִים וְאֶרֶץ'.

אֶחָת הִזְהָר עוֹמֵד עַל פִּי הַבְּאֵר, אָמַר: מִי חֲקַק אָבֵן זוֹ? אָמְרוּ: לֹא הַמַּיִם שֶׁתְּדִיר נוֹפְלִים עֲלֵיהֶם בְּכָל יוֹם? אָמְרוּ לוֹ: עֲקִיבָא! אִי אִתָּה קוֹרָא (אִיוב יד, ט): "אֲבָנִים שֶׁחֲקוּ מַיִם"? מִיָּד הִזְהָר רַבֵּי עֲקִיבָא דִּן קַל וְחִמְרָא בְּעֻצְמוֹ, מָה רַף פְּסַל אֶת הַקְּשָׁה, דְּבָרֵי תּוֹרָה שֶׁקָּשִׁין כְּבַרְזֵל עַל אֶחָת כְּמָה וְכָמָה שֶׁיִּחְקְקוּ אֶת לְבַי שֶׁהוּא בְּשׂוֹר וְדָם. מִיָּד חִזַּר לְלַמֵּד תּוֹרָה'.

וּבִסְפָר קִבְּץ אֲגָרוֹת חֲזוֹן אִישׁ (ח"ג סימן קנא) כְּתַב: 'אִין בְּיַדֵּינוּ דְּבָר עָרוּף וּמְבֹאֵר וּמְסֻדָּר, לְהוֹרוֹת לְפָנֵינוּ הַדְּרָף הַיִּשְׂרָה לְפִתַח הַלֵּב וְכוּ', זוֹלַת עֲמַל הַתְּבוּנָה בַּתּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה, וְרַק הַעֵינִין בַּתּוֹרָה וְהַעֲמַל בָּהּ - הוּא הַרְפוּאָה הַיְחִידָה וְהַכּוֹלֵל לְכָל תַּחְלוּאֵי הַנְּפֶשׁ'.

וְכָף פִּרְשׁ מֵהַ שְׁכָתוֹב בְּתַהֲלִים (קִיט, טט): "טַפְּשׁ כַּחֲלָב לְבָם אֲנִי תוֹרַתְךָ שֶׁעֲשִׂיתִי", דְּהִנֵּה בְּגִמְרָא (שְׁבַת לא ע"ב) מוּבָא, יוֹדְעִים רְשָׁעִים שֶׁדִּרְכָם לְמִיתָה אֲלָא שֵׁישׁ לָהֶם חֲלָב עַל כִּסְלָם. וּבְפִירוּשׁ רַש"י שָׁם, עַל כִּסְלָם - עַל לְבָם. דְּהַחֲלָב שֶׁעַל לְבָם שֶׁל הַרְשָׁעִים גּוֹרֵם, שֶׁהִיִּדְעָה שִׁיּוֹדְעִים הַרְשָׁעִים לֹא תִשְׁפִּיעַ עַל לְבָם, וְהַעֲצָה לָזֶה אֲנִי תוֹרַתְךָ שֶׁעֲשִׂיתִי, הִנֵּנו עֲמַל שֶׁל תּוֹרָה, וְכַמוֹ שְׁכָתָב הַגְּאוֹן הַחֲזוֹן אִישׁ זי"ע בְּאֲגָרוֹתָיו (אֲגָרָת ב): 'דְּכָל הַסְּגָלוֹת שֶׁל לְמוֹד הַתּוֹרָה נִאֲמְרוּ דּוּקָא עַל עֲמָלָה שֶׁל תּוֹרָה'.

מַעֲלַת הַלְמוּד בִּימֵי הַפוּרִים כְּשֶׁכָּל בְּטָלִים מִהַתּוֹרָה

בִּסְפָר הַקְּדוֹשׁ 'דְּרָף ה' לְאֲדוֹנֵנוּ הַרְמַח"ל זי"ע (ח"ד פ"ח) כְּתַב, וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ: 'עֲנִין הַפוּרִים לְהָאִיר הָאוֹר הַמְּאִיר בְּיַמִּים הָהֵם וְכוּ', וּפוּרִים לְעֲנִין הַצִּלְתָּם שֶׁל יִשְׂרָאֵל בְּגָלוֹת בָּבֶל, וְחִזְרַת קְבַלַת הַתּוֹרָה שֶׁחֲזָרוּ וְקָבְלוּ עֲלֵיהֶם לְעוֹלָם. דְּהִנֵּנו שֶׁבְּפוּרִים חִזְרַת וּמְאִירָה הָאֲרָה זוֹ שֶׁל קְבַלַת הַתּוֹרָה מְאֵהָבָה, וְאִם כֵּן, כִּדִּי לְעוֹרֵר אֶת הָאֵהָבָה הַזֹּאת, צְרִיךְ לְעֵסֵק בַּתּוֹרָה בְּיוֹם זֶה וְלְהַחְדִּיר בּוֹ אֵהָבַת הַתּוֹרָה.

וְהִנֵּה הַמְּשַׁגִּיחַ הַגְּאוֹן הַצְּדִיק רַבֵּי יַחֲזַקְאֵל לְוִינְשְׁטִין זצ"ל הִזְהָר אוֹמֵר, שֶׁמָּה שֶׁאָמְרוּ חֲזוֹ"ל

פְּרִשְׁת זְכוּר

מקרא מגלה, שגם הן חייבות לשמח בפורים, וכן צריך לשמח את כל בני הבית. ומוכא מהחידושי הרי"ם זי"ע, 'שרבי נטע נטיעה בפורים (מגלה ה' ע"א), כי בפורים יכולים לנטע נטיעה של שמחה בלב האדם - לשמח בעבודת הבורא יתברך, פדכתיב "ליהודים היתה אורה ושמחה"; עד כאן לשונו.

ובענין הבקשות שמבקשים בפורים, כתב בספר סגלות ישראל (סימן טו): 'מקבל מפי גדולי עולם, דסגלה בפורים להשכים בבקר ולהרבות בתפלה ובבקשה לפני השם יתברך על כל דבר, הן על בני, חיי ומזוני והן על שאר הדברים, ועל כל הקרובים ועל כל ישראל, וכעין יום הכפורים שהוא יום תפלה - כך פורים הוא יום עת רצון, וכל העולמות הן בשמחה וברצון'. ובגמרא (בבא מציעא ע"א) 'אין מדקדקין במעוה פורים, אלא כל הפושט ידו לטל - נותנים לו', כמו שפסק מרן בשלחן ערוך (סימן תרצד סעיף ג). והינו דכמו שאנו מתנהגים באפן זה של כל הפושט יד ומבקש מאת השם יתברך - נותנין לו, מדה כנגד מדה, וזה אפלו אם לא מגיע לו, וכמו שכתוב במגלה (אסתר ד, טו): 'ויבכין אבוא אל המלך אשר לא כדת'. והקדוש ברוך הוא אומר "מה בקשתך ותעש" - 'נזכרים ונעשים' - מה שמזכירים - נעשה! "אל תפל דבר מכל אשר דברת", ורצון אבינו שבשמים, שישתדל להרבות ברחמים ובתחנונים על כל פרט ופרט. "ותוסף אסתר ותדבר לפני המלך" - 'ותפל לפני רגליו ותבך ותתחנן לו' - 'נפשי בשאלתי ועמי בבקשתי'.

עֵתָה עֵת לְדַבֵּר וְלֹא לְהַחֲרִישׁ

ידוע מהספרים הקדושים כמה הרעישו מאד בענין התפלה, וכמו שכתוב (אסתר ד, ג): "אל תדמי בנפשך להמלט בית המלך מפל היהודים, כי אם החרש תחרישי בעת הזאת" - זאת לא העת לחשות, צריך לדבר! וכן כתב בספר הקדוש 'קדשת לוי' (לפורים): 'כמו

ובספרו הקדוש 'נפש החיים' (שער ד' פרק כה) הוסיף בזה הלשון: 'ואף גם איש אחד מישראל לבד רב כחו, שבידו להעמיד ולקיים את כל העולמות והבריאה בכללה על ידי עסקו והתבוננותו בתורה הקדושה לשמה, ואיך לא יתלהב לב האדם בהעלותו על לבו ומתבונן בזה הענין הנורא, ותפל עליו אימתה ופחד, לבל יתרפה חס ושלום, מעסק התורה הקדושה תמיד, כאשר יחשב בלבו, אולי חלילה וחס לעת פזאת, העולם פלו מקצהו ועד קצהו פנוי מדברי התורה הקדושה, ובבלתי עוסקו והגיון לבו עתה בזה העת בתורה, היו נחרבים כל העולמות וכרגע ספו תמו, חס ושלום. זו תורה וזו שכרה מרבה מאד, אין להעריך, שהוא נוטל עתה שכר כלם, אחר שהוא קיים והעמיד את כל העולמות עתה'. עד כאן לשונו.

וספר הגאון הקדוש רבי נחום זאב מביא לה זצ"ל, אביו של הגאון הקדוש בעל ה'אבני נזר' זי"ע, שגלו לו שזכה לבן גדול כזה, משום שפעם אחת, בפורים תקצ"ח, היה רגע אחד שבכל העולם לא היה מי שילמד תורה, והוא ישב ולמד תורה באותו רגע, ועל ידי זה הציל את כל העולם, ולכן זכה לבן גדול וקדוש כזה שהאיר את עיני כל העולם פלו בתקפו ובגבורתו בתורה ובעבודת ה'.

הַכֵּנַת סֵדֶר הַיּוֹם מִקֵּדָם לַחֵג

ענין הכנה נוספת ליום טוב הוא לעשות סדר היום מקדם על כל מ"ח השעות של שני ימי הפורים י"ד וט"ו, דבספר הקדוש 'בית אברהם' זי"ע ועוד כתבו, שביום טוב עצמו אפשר להתבלבל בבחינת (אבות ב, טו): 'היום קצר והמלאכה מרבה', ויש ביום פורים כל כך הרבה מצוות וענינים, לא כשאר הימים טובים שהם למשך זמן יותר ארוך, ואין בהם כל כך מצוות מעשיות מיוחדות. ובפורים צריך זמן לקיום מצוות היום - מקרא מגלה וכו', וצריך להשתדל שגם הנשים בבית תשמענה

פְּרִשְׁת זְכוּר

שְׁנוֹתַן אִישׁ יִשְׂרָאֵל צְדָקָה לְעֵנִי וְכוּ', כֵּן גֹרֵם שֶׁהַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ מִשְׁפִּיעַ חֶסֶד בְּכָל הָעוֹלָמוֹת.
מוֹבָא בְּסֵפֶר הַקְדוּשׁ 'פְּרִי צְדִיק' (לְפוּרִים, סִימָן א): 'מִתְנֹנֹת לְאַבְיוֹנִים, דְּאִיתָא (רוֹשְׁלָמִי מְגַלָּה פ"א ה' ד) אֵין מְדַקְדְּקִין בְּמִצְוֹת פּוּרִים אֲלָא כָּל מִי שֶׁפּוֹשֵׁט יָדוֹ לְטַל נוֹתְנִין לוֹ. וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְקַיֵּם מִצְוֹת זְקֵנִים וְנוֹתֵן צְדָקָה לְכָל דּוֹרְשֵׁי יִשׁוּעָתוֹ בְּכָל הָעֵנְיָנִים.
וּבְסֵפֶר הַקְדוּשׁ 'דְּבָרֵי יַחְזַקְאֵל' בְּעֵנְיֵי הַפוּרִים כְּתוּב: 'בְּפוּרִים, כָּל אֲשֶׁר יִבְקָשׁוּ יִשְׂרָאֵל מֵהַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ - תִּקְבַּל תַּפְלָתָם'.
וּבְסֵפֶר הַקְדוּשׁ 'תּוֹרַת אֲמֵת' כְּתוּב: 'פוּרִים הוּא זְמַן מְסֻגָּל, שֶׁיִּכְוֹלִין עַל יְדֵי תַּפְלָה לְהַוָּשֵׁעַ בוֹ גַם כֵּן בְּזֶרַע שֶׁל קַיָּמָא'.
עֵנְיֵן הַשְּׂכָרוֹת שֶׁל פּוּרִים בְּהִלְכָה וּבִקְבָלָה בְּשֵׁם הַחֲדוּשֵׁי הַרִי"ם אִיתָא, שֶׁבְּעֵת סְעֻדַת פּוּרִים הוּא זְמַן רְצוֹן לְכָל, שְׁעַת רַעְוָא דְרַעְוִין, וְכָל אֶחָד יָכוֹל לְפַעַל אֲצֵל הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ שֶׁיִּמְלֹא מִשְׁאַלוֹת לְבוֹ לְטוֹבָה וְכוּ', וְלִכֵּן הִתְקִינוּ לְשִׁתּוֹת בְּפוּרִים עַד דְּלֹא יָדַע, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִדַּע מַה לְבַקֵּשׁ. וְהִנֵּה מְסַפֵּר מַעֲשֵׂה, פַּעַם אַחַת נָסַע יְהוּדֵי אֶחָד לְמָקוֹם שֶׁהִתְכַּוֵּן בוֹ לְעַבְרָה, וְלָקַח עִמּוֹ צְרוּר כֶּסֶפּוֹ. וְכִשְׁתִּיב בְּדֶרֶךְ שָׁמַע קוֹל בְּכִיּוֹת מְאֻנְשִׁים וְנֹשִׁים, מְמָקוֹם שֶׁשָּׁם הָיָה אֹדוֹן בְּאִיזוֹ חָצַר שֶׁהָיָה מִתְנַהֵג כְּלָפִי הַיְהוּדִים כְּנִגִּיד שֶׁבִּידוֹ לְהַמִּית, וְהָיוּ רַבִּים מִיִּשְׂרָאֵל חֲזִיבִים לוֹ שֶׁכָּר דִּירָה וְמָס, וְנִתְּנָם לְבֵית הַסֵּהר בְּעֵנְוִיִּים קָשִׁים כְּמוֹת, וְהַיְהוּדֵי בְּשִׁמְעוּ הַבְּכִיּוֹת, נִכְמְרוּ רַחֲמֵי וְחָקַר כַּמָּה הֵם חֲזִיבִים, לָקַח כָּל הַסֵּף אֲשֶׁר הִקְצָה לְעַבְרָה, וּפְדָה כָּל הַשְּׂבוּיִים וְלֹא עָשָׂה הָעַבְרָה. וְהָיָה מִנֵּה רַעַשׁ בְּשָׁמַיִם, וְיִצְא הַפָּסֵק, שֶׁכָּל מַה שֶׁיִּגְזֹר - זֶה יִקּוּם, חָשְׁשׁוּ פֶּן יִרְצָה לְהַחֲיוֹת מֵתִים וּשְׂאָר דְּבָרִים שְׂאֵי אֶפְשָׁר עֲשֵׂה, גְּזָרוּ עֲלָיו לְשִׁתּוֹת יִי"ש, וְלִכֵּן הָיָה רַב הַזְּמַנִּים שְׁפוּר. וּפַעַם אַחַת הָיָה הָעוֹלָם בְּצַעַר גְּדוֹל, שֶׁלַח הַבַּעַל שֵׁם טוֹב ז"ל מִתְלַמִּידוֹ לְהַאֲשִׁיחַ הַזֶּה, שֶׁהוּא יִבְקַשׁ רַחֲמִים וְיַפְעֵל. כְּשֶׁבָּאוּ אֵלָיו

אָבָל כִּיּוֹן שְׂאֵנוּ יוֹדְעִים כְּכֹר מֵהַעֲנִין הַזֶּה, כָּל עָרוּם יַעֲשֶׂה בְּדַעַת לְשַׁלֵּב בְּתוֹךְ הַמְשָׁתָה וְהַשְּׂמִחָה דְבוּרֵי תַּפְלוֹת וְתַחֲנוּנִים בְּיוֹם קְדוּשׁ זֶה, כִּי בְּדָאֵי יַפְעֵל לְטוֹבָה בְּכָל מַה שֶׁיִּצְטָרֵךְ בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת.

כְּתוּב הַבְּאוּר הַלְכָה (סִימָן תְּרַצ"ה) בְּשֵׁם הָאֱלֹהִים רַבָּה, שֶׁהַטַּעַם שֶׁחִיבּוֹ חו"ל בְּמִשְׁתָּה, הַגֵּם שֶׁנִּזְכָּר בְּתוֹרָה וּבִנְבִיאִים וּבִכְמָה מְקוּמוֹת הַשְּׁתִיבָה לְמַכְשׁוֹל גְּדוֹל, דְּהוֹאִיל וְכָל הַנְּסִים שֶׁנַּעֲשׂוּ לְיִשְׂרָאֵל בִּימֵי אַחֲשָׁרוּשׁ הָיוּ עַל יְדֵי מִשְׁתָּה, כִּי מִתְחַלָּה נִטְרָדָה וְשִׁתִּי עַל יְדֵי 'מִשְׁתָּה' וּבָאָה אֶסְתֵּר, וְכֵן עֵנְיֵן הַקָּמֵן וּמְפָלְתוֹ הָיוּ עַל יְדֵי 'מִשְׁתָּה', וְלִכֵּן חֲזִיבוּ חֲכָמִים לְהַשְׁתַּכֵּר, עַד כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה נִזְכָּר הַנֵּס הַגְּדוֹל בְּשִׁתִּית הַיֵּן, וּמְכָל מְקוֹם כָּל זֶה לְמַצְוָה וְלֹא לְעַבֵּב.

וְכֵן כְּתוּב הַב"ח בְּשֵׁם הַגְּהוֹת מִיְמוֹנִיּוֹת (פ"ב הַט"ו אוֹת ב), וּבְשֵׁם הַמְּאִירֵי כְּתוּב: חֲזִיב אָדָם לְהַרְבּוֹת בְּשִׁמְחָה בְּיוֹם זֶה, וּבְאַכִּילָה וְשִׁתִּיבָה עַד לֹא יַחֲסֵר שׁוֹם דְּבָר, וּמְכָל מְקוֹם אֵין מִצְוִין לְהַשְׁתַּכֵּר וּלְהַפְחִית עֲצָמָנוּ מִתּוֹךְ הַשְּׂמִחָה, שֶׁלֹּא נִצְטָוִינוּ עַל שְׂמִחָה שֶׁל הוֹלָלוֹת וְשֶׁל שְׂטוֹת, אֲלָא בְּשִׁמְחָה שֶׁל תַּעֲנוּג שֶׁיִּגִיעַ מִתּוֹכָה לְאַהֲבַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ וְהוֹדָאָה עַל הַנְּסִים שֶׁעָשָׂה לָנוּ.

וְכֵן כְּתוּב הַחֲזִי אָדָם (פְּלָל קְנָה סְעִיף ל) כִּיּוֹן שֶׁכָּל הַנֵּס הָיָה עַל יְדֵי יֵי, כִּי בְּתַחֲלָה נִטְרָדָה וְשִׁתִּיבָה עַל יְדֵי מִשְׁתָּה וּבָאָה אֶסְתֵּר, וְכֵן עֵנְיֵן

פְּרִשְׁת זְכוּר

שִׁיתְבַּלְבַּל שְׂכְלוֹ, שְׁלֹא יִדַע לְכוּן אִם אָמְרוּ אָרוּר הֶמֶן אוּ בְרוּךְ מְרֻדְכִי. וְכֵן כָּתַב בְּאַגְדָּה' שֶׁהָיוּ נוֹהֲגִים בְּשִׁיר לְעֲנוֹת אָרוּר וּבְרוּךְ, וְהוּא לֹא יוֹדֵעַ לְכוּן אִם צָרִיךְ לְעֲנוֹת אָרוּר אוּ בְרוּךְ. וְכָתַב בְּשִׁעַר הַצִּיּוֹן (סִימָן תְּרַצָּה סְעִיף קָטָן ה) בְּשֵׁם הַמְּגִן אַבְרָהָם - שְׁלֹא יוֹדֵעַ לְכוּן הַגִּימָטְרִיא בֵּין אָרוּר לְבְרוּךְ, וְכֵן כָּתַב הַדְרָכִי מִלְּשָׁה. וְכֵן כָּתַב בְּבֵית יוֹסֵף בְּשֵׁם אַרְחֻת חַיִּים וְרַבְּנֵנוּ אֶפְרַיִם - לֹא שִׁישְׁתַּכֵּר, שֶׁהַשְּׂכָרוֹת אֲסוּר גְּמוּרָה, וְאֵין לָךְ עֲבָרָה גְדוֹלָה מִזֶּה, אִךְ יִשְׁתָּה יוֹתֵר מִלְּמוּדוֹ מְעַט. וַיֵּשׁ שְׁלֹמֹדוֹ יֵין דְּוָקָא (כֵּן מִשְׁמַע מִהַרְדַּב"ז ח"א סִימָן תַּסְכ), הוֹאִיל וְהִנֵּס נִעְשָׂה דְוָקָא בֵּינָן. וַיֵּשׁ שְׁאֲמָרוּ, שְׂאֵם שְׂמַח בְּשִׁאָר דְּבָרִים לֹא דְוָקָא, אֲלֵא הוּא הַדִּין שְׁאָר מִשְׁקָאוֹת וְלֹא דְבַר הַרְמַב"ם "וְשׁוֹתָה יֵין" אֲלֵא בְהִנְהָה.

וְהַעֲקָר לְעֲשׂוֹת אוֹתָם 'יְמֵי מִשְׁתָּה וְשִׁמְחָה', כְּלוּמַר, שִׁיְהִיָּה שְׁבַע שְׂמֻחוֹת בְּשִׁמְחָה שְׁלֵמָה מְצוּהָ, וְלֹא שְׂיִבּוֹא לְהוֹלִלוֹת, וְכִמּוֹ שְׁאֲמָרוּ בְּגִמְרָא (שְׁבַת ל' ע"ב, עֵין שָׁם). וְכֵן בְּשׁוֹת 'לְקוּט יוֹסֵף (בְּסוּף חֶלֶק ה' מִהַדוּרָה תְּדַשָּׁה שֶׁל מוֹעֲדִים) הַסְּכָּים, שְׂאֵין לְהַשְׁתַּכֵּר בְּאֶפְסֵן שְׂיִבְטֵל מֵאַחַת מֵהַמְצוּוֹת, אֲלֵא יִשְׁתָּה יוֹתֵר מִלְּמוּדוֹ, וְיִהְיֶה מְבִשֵּׁם שְׂמַח וְטוֹב לֵב. וְכֵן אָמַר לִי מוֹרֵי וְרַבִּי, שֶׁהַעֲקָר לְמַעֲשָׂה הוּא - שְׂיִישָׁן, וְכַדְבְּרֵי הַרְמ"א הַנִּזְכָּרִים.

מַעֲלַת אֲמִירַת תְּהִלִּים וְתַפְלוֹת בְּפוּרִים

וּבְעֵינֵי תְּהִלָּה בְּפוּרִים, כָּתַב הַרְבַּ הַקְּדוֹשׁ מִקְּאֲמָרְנָא זי"ע שְׂמָה שְׂצַדִּיק יְכוּל לְפַעַל בְּכָל יְמוֹת הַשָּׁנָה - יְכוּל כָּל יְהוּדֵי לְפַעַל בְּפוּרִים. וְלָכֵן יֵשׁ נוֹהֲגִים לְסַיֵּם אֶת כָּל סִפְרֵי תְּהִלִּים בְּאַשְׁמֶרֶת הַבֶּקֶר, כִּי הוּא עַת רְצוֹן כְּמוֹ יוֹם הַכְּפוּרִים, [וְכֵן כָּתְבוּ בְּסִפְרֵי 'שִׁיחוֹת הַתְּחִינּוֹת' (פְּקוּדֵי תִשְׁנִי"ז) וְקִנְטָרְס בֵּימֵי הַפוּרִים (עֲמוּד ק"א)] כִּי דוּד הַמְּלֶךְ עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם הִיָּה שְׁלִיחַ צְבוּר שֶׁל כָּל כְּלָל יִשְׂרָאֵל, וְכָלֵל בְּתַפְלוֹתָיו הַנוֹרְאוֹת אֶת כָּל מַה שְׂיִהוּדֵי צָרִיךְ בְּגַשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת.

וְכַבֵּר כָּתַב בְּסִפְרֵי הַקְּדוֹשׁ פְּלֵא יוֹעֵץ (עַרְךְ תְּהִלִּים) 'דְּכִינּוֹן שֶׁהַתְּפִלָּל דוּד הַמְּלֶךְ, עָלֵינוּ

הֶמֶן וּמִפְּלֹתוֹ הִיָּה עַל יְדֵי יֵין, לָכֵן חִיבּוֹ חֻכְמִים לְהַשְׁתַּכֵּר וּלְפַחוֹת לְשִׁתּוֹת יוֹתֵר מִהַרְגְּלוֹ, כְּדֵי לְזַכֵּר הִנֵּס הַגְּדוֹל. וְאַמְנֵם הַיּוֹדֵעַ בְּעֲצָמוֹ שְׂיִזְלוֹל אֲזוּ בְּמַצְוָה מִן הַמְצוּוֹת בְּנִטְיַלַת יְדֵים וּבְכֻרָה וּבְרַכַּת הַמְּזוֹן, אוּ שְׁלֹא יִתְפַּלֵּל מִנְחָה אוּ מַצְרִיב, אוּ שְׂיִנְהַג קְלוֹת רֹאשׁ, מוּטָב שְׁלֹא יִשְׁתַּכֵּר, וְכָל מַעֲשָׂיו יִהְיוּ לְשֵׁם שָׁמַיִם.

וְהִנֵּס שְׂיֵשׁ שֶׁהַבִּינוּ שְׂצַרִיךְ לְהַשְׁתַּכֵּר כְּפִשׁוּטוֹ, וְכֵן מוּבָא בְּרַמְבַּ"ם (הַלְכוֹת מְגִלָּה פָּרָק ב הַלְכָה טו): 'כִּיִּצַד חוֹבֵת סְעָדָה זוּ? שְׂיֵאכַל בְּשִׁיר וְיִתְקַן סְעָדָה נֶאֱדָה כְּפִי אֲשֶׁר תִּמְצָא יְדוֹ וְשׁוֹתָה יֵין עַד שְׂיִשְׁתַּכֵּר וְיִרְדֵּם בְּשְׂכָרוֹת'. וּבְשֵׁם הַגְּאוֹן הַקְּדוֹשׁ רַבִּי יִשְׂרָאֵל מִסְּלַנְט זי"ע, הַבִּיאוֹ, דְּחִיּוּב הַשְׁתִּיָּה הוּא תְּמִידִי, וְכִשְׂיִשְׁתַּכֵּר - נִפְטָר מִדִּין שְׂכוּר פְּטוּר.

וְהַכֵּף הַחַיִּים (סִימָן תְּרַצוֹ סְעִיף קָטָן טז) כָּתַב בְּשֵׁם הָאֲר"י, שְׂיִטְעָה כְּפִשׁוּטוֹ לֹמַר 'בְּרוּךְ הֶמֶן' בְּמָקוֹם 'בְּרוּךְ מְרֻדְכִי'. וְהַסְּבִיר, כֵּינֵן שְׂגַם עֵינָן הַקְּלִפָּה יֵשׁ נִיצוּץ שֶׁל קְדוּשָׁה הַמְּאִיר בְּתוֹכָהּ וּמְחִיָּה אוֹתָהּ, וְלָכֵן צָרִיךְ לְהַמְשִׁיךְ אֶל הַנִּיצוּץ הַהוּא אוּר, וְצָרִיךְ לְאַמְרָה כְּשֶׁהוּא שְׂכוּר וְלֹא מִדַּעְתּוֹ, שְׂאֵם יִהְיֶה בְּדַעְהָ צְלוּלָה יְאִיר גַּם אֶל הַקְּלִפָּה. וְדַעַת רַבְּנֵנוּ עֲזַרְיָה פִּיגוּ בְּעַל גְּדוּלֵי תְּרוּמָה' זי"ע, בְּסִפְרוֹ 'בֵּינָה לְעַתִּים', הִיא - שֶׁהַשְׁתִּיָּה תְּהִיָּה יוֹתֵר מִהַנְּהוּג. וְכַבֵּר כָּתַב הַרְמ"א בְּשֵׁם הַפְּלֶבּוֹ, אֵין צָרִיךְ לְהַשְׁתַּכֵּר כָּל כֶּף אֲלֵא יִשְׁתָּה יוֹתֵר מִלְּמוּדוֹ וַיִּישָׁן, וּמִתוֹךְ שְׂיִישָׁן אֵינוֹ יוֹדֵעַ בֵּין אָרוּר הֶמֶן לְבְרוּךְ מְרֻדְכִי, וְאַחַד הַמְּרַבָּה וְאַחַד הַמְּמַעֲיֵט וּבְלִבָּד שְׂיִכּוּן לְבוֹ לְשָׁמַיִם (בְּרַכּוֹת ה' ע"ב).

וְכָתַב בְּסִפְרֵי הַקְּדוֹשׁ 'יְסוּד וְשִׁרְשׁ הַעֲבוּדָה', שְׂגַם לְפִי רַבְּנֵנוּ הָאֲרִיז"ל אֵין לְהַשְׁתַּכֵּר לְגַמְרֵי אֲלֵא 'לְהַתְּבַסֵּם' וּלְשִׁתּוֹת יוֹתֵר מִלְּמוּדוֹ. שְׂאֵם יִשְׁתַּכֵּר יוֹתֵר מִלְּמוּדוֹ וְלֹא יִדַע בֵּין יְמִינוֹ לְשִׁמְאָלוֹ אִם הַיּוֹם פּוּרִים וְלֹא תְּשַׁעָּה בָּאֵב, וְלֹא יוֹדֵעַ אִם עַת לְשַׁחַק אוּ לְכַכּוֹת, אִם הוּא בֵּין הַחַיִּים לְמַתִּים - יוֹצֵאִים מִזֶּה כְּמָה קְלִקוּלִים שְׂמַאֲבַד תַּפְלוֹת, וְדָאֵי שְׁלֹא יַעֲלֶה עַל שׁוּם שְׂכָל לֹמַר שְׂכָף צוּוּ חז"ל. וְכֵן כָּתַב בְּסִדְרֵי הַיּוֹם. וְהַכּוֹנֵה עַד דְּלֹא יִדַע בֵּין אָרוּר הֶמֶן לְבְרוּךְ מְרֻדְכִי, שִׁישְׁתָּה עַד

פְּרִשְׁת זְכוּר

מאד לְטַהֵרָה, וְכִמּוֹ שֶׁכָּתַב הַפְּלֵא יוֹעֵץ, שֶׁתְּהִלִּים בְּפֶרֶט מוֹעִיל לְטַהֵרָה, וְעַל כָּל פָּנִים לֹא יִפְחַח מְלַקְרָא אֶת כָּל הַתְּהִלִּים שֶׁל אוֹתוֹ יוֹם. וְכִמּוֹ שֶׁכָּתַב בְּסֵפֶר 'נוֹהֵג בְּצֵאן יוֹסֵף' (פְּרִנְקֵפוּרְט תַּע"ח) וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ: 'בְּשַׁחֲרִית הוֹלְכִים לְבֵית הַכְּנֶסֶת קֶצֶת קֶדֶם שֶׁיֵּאִיר הַיּוֹם כְּדֵי שֶׁיִּסְיְמוּ תְּהִלִּים שֶׁל אוֹתוֹ יוֹם עַד הַגֵּץ הַחֲמָה וַיִּתְפַּלְלוּ'.

[וּבְעֵנָן הַטְּהֵרָה דְּפוּרִים, הַזְּהִירוּ בְּסִפְרִים לְשֹׁמֵר עַל הַצְּנִיעוּת בְּיוֹתֵר בְּפוּרִים, וְלִפְעָמִים הַיֵּצֵר הָרַע מְחַלְבֵּשׁ וּמְלַבֵּשׁ אֶת הַעֲבָרָה בְּמַצָּה אוֹ הַשְּׂגָת קִדְשָׁה, וּבִדְרֹךְ רוֹצֵה לְהַכְשִׁיל בְּאִיזָה דְּבָר, וְלִכְּנֹן אֲמָרוֹ 'חַיֵּב אֵינִישׁ לְבִסּוּמִי בְּפוּרִיָּא עַד דְּלֹא יֵדַע בֵּין אֲרוּר הַמֶּן' - שֶׁהוּא סוּר מְרַע, 'לְבָרוּךְ מְרֻדְכִי' - שֶׁהוּא עֲשֵׂה טוֹב, וַיֵּרְאוּ אֶת ה' קְדוֹשֵׁיו... (בְּשֵׁם הַרְבֵּי מַאֲמָשֵׁינוּב ז"ע) וְכִמּוֹ שֶׁכָּתַב הַשְּׂפָת אֲמַת שֶׁלֹּא יִפְסִיד קִדְשָׁה אִם מוֹנֵעַ אֶת עֲצָמוֹ מִחֻשׁשׁ נִדְנוּד עֲבָרָה כְּלִשְׁהוּ, וְאִין אָדָם שׁוֹמֵעַ לִי וּמִפְסִיד].

מַעֲלַת הַתְּפִלָּה בְּתַעֲנִית אֲסֵתֵר

וּמַגְדֵּל מַעֲלַת וְרוּמְמוֹת הַתְּפִלָּה בְּתַעֲנִית אֲסֵתֵר כָּתַב בְּסֵפֶר הַקְּדוֹשׁ 'קַב הַיֵּשֶׁר' (סִימָן צ"ז) יוֹם זֶה שֶׁל תַּעֲנִית אֲסֵתֵר מְסַגֵּל מְאֹד שֶׁתִּקְבַּל תְּפִלָּתוֹ בְּזִכּוֹת מְרֻדְכִי וְאֲסֵתֵר, וְכָל מִי שֶׁצָּרִיךְ רַחֲמִים עַל אִיזָה דְּבָר שֶׁהוּא צָרִיךְ לְהַתְּפַלֵּל, יִקַּח פְּנָאִי לְעֲצָמוֹ בְּיוֹם תַּעֲנִית אֲסֵתֵר וַיֹּאמֶר מִזְמוֹר כַּב בְּתִהִלִּים - "לְמַנְצַח עַל אֵילַת הַשְּׁחַר", וְדַרְשׁוּ חַז"ל (יִמָּא כַּט ע"א): שֶׁאֲסֵתֵר הִיזָה נִקְרָאת 'אֵילַת הַשְּׁחַר', וְאַחַר כֵּן יִשְׁפֹךְ שִׁיחוֹ לְפָנֵי ה' וְלִבְקָשׁ בְּקִשְׁתּוֹ, וַיִּזְכִּיר זְכוֹת מְרֻדְכִי וְאֲסֵתֵר, אֲשֶׁר בְּזִכּוֹתָם יַעֲתֵר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וַיִּפְתַּח לוֹ שַׁעֲרֵי רַחֲמִים וַתִּקְבַּל תְּפִלָּתוֹ בְּרִצּוֹן; עַד כָּאֵן לְשׁוֹן קִדְשׁוֹ. וְלִכְּנֹן יֵשׁ שְׁנֵהֲגוּ לוֹמֵר גַּם כֵּן סְלִיחוֹת אוֹ עַל כָּל פָּנִים חֵלֶק מֵהֶם לְפָנֵי מִנְחָה.

בְּטוֹל קַלְפַּת עֵמְלֶק שֶׁבְּכָל יְחִיד

וּכְבָּר הַעִירוֹ בְּזֶה, דְּבִאֲמַת כָּל עֵנָן הַגַּס שֶׁל פּוּרִים הִיָּה בְּכַח הַתְּפִלָּה, כְּדֹאִיתָא בְּמִדְרָשׁ

הַשְּׁלוֹם, שֶׁיְהִי חָשׁוּב הָאוֹמֵר תְּהִלִּים כְּעוֹסֵק בְּנִגְעִים וּבְאֲהָלוֹת, מִמִּילָא לְמוֹדֵם מוֹעִיל לְתַקוּן פְּגָם הַבְּרִית, וְכִמּוֹ שֶׁכָּתְבוּ גוּרֵי הָאָרִיז"ל, שֶׁלְמוּד סֵדֶר טְהוֹרוֹת מוֹעִיל לְתַקוּן פְּגָם הַבְּרִית, וְאִף שֶׁכָּתְבוּ הַפּוֹסְקִים, שֶׁמִּי שֶׁיִּכּוֹל לְלַמֵּד הַלְכוֹת וּפְלִפּוּלִים וְעוֹסֵק בְּתִהִלִּים חָשִׁיב בְּטוֹל תּוֹרָה לְדִידֵיהָ, מִכָּל מְקוֹם, אִם מְסִים פְּעַם אַחַת בְּשָׁבוּעַ אֶת הַתְּהִלִּים כְּלוּ, עַל זֶה לֹא נֹאמֵר דִּהְוִי בְּטוֹל תּוֹרָה, וְעַת לְכָל חַפֵּץ. וּמָה גַּם אִם קוֹרְאִים אוֹתָם בְּרַבִּים יַעֲלוּ לְרִצּוֹן יוֹתֵר מִהָעוֹסֵק בְּנִגְעִים וְאֲהָלוֹת בְּיַחֲד. וּכְתוּבוֹ, שֶׁהַרְגִּיל בְּסֵפֶר תְּהִלִּים דוֹחָה כָּל מִינֵי פְרַעֲנוּת וּפְגָעִים רָעִים, מְעַלְיוֹ וּמְעַל בְּנֵי בֵיתוֹ וּמְעַל מִשְׁפַּחְתּוֹ וּמְעַל כָּל בְּנֵי דוּרוֹ, וּמַגְלֵג לְעִלְיָהּ כָּל מִינֵי שְׁפַע - בְּרִכּוֹת, טוֹבוֹת וְהַצְּלָחוֹת. וְלֹא יֵשׁ דְּבָר לְהִגָּן מִפְּנֵי הַמִּזִּיקִים כְּאֲמִירַת קְדִישׁ עַל תְּהִלִּים. וְהַרְוֵצָה לְדַבֵּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ וּבְשִׁבְחָיו, יִדְבֵּק לְלַמֵּד בְּסֵפֶר תְּהִלִּים. וַיֵּשׁ קְבֵלָה מֵאֲנָשֵׁי שֵׁם הַקְּדוֹשִׁים, שֶׁמִּי שֶׁיֵּשׁ לוֹ אִיזָה דִּחַק הַשְּׁעָה אוֹ צַעַר וְכוּ', יִקְרָא כָּל הַתְּהִלִּים בְּכָל יוֹם בְּלֵי הַפֶּסֶק בְּכֻנְיָה וְהַכְּנֵעָה וַיִּרְאֶה נִפְלְאוֹת. וַיּוֹתֵר מִהֶמָּה, הִנֵּה הֵנָּם לְהַקְרָא כְּתוּבִים אוֹת בְּאוֹת, תְּבָה בְּתַבָּה, בְּקוֹל רִנָּה וְתוֹדָה וּבִשְׁפָל קוֹל הַתְּחַנְּנָה, כִּי יִתֵּן אֶת רוּחוֹ אֲלֵיהֶן, וַיִּבִּין מָה שֶׁהוּא מוֹצִיא בְּשִׁפְתָיו - [וְהַיּוֹם אֲכַשׁוּר דְּרָא בְרוּךְ הַשֵּׁם, יֵשׁ סִפְרֵי תְּהִלִּים מְסֻדְרִים עִם פְּרוּשׁ הַמְּלוֹת בְּקִצּוֹר] שֶׁהֵן תְּפִלוֹת נוֹרְאוֹת עַל אוֹיְבֵי וְצָרֵי הַנְּפִשׁ וְלִזְמוֹר עֲרִיצִים וְלְהַכְרִית כָּל הַחוֹחִים וְהַקּוֹצִים, וּשְׂבָחִים וְתִהִלוֹת גְּדוּלוֹת לְנוֹרָא עֲלִילוֹת, וְהַדְּבָרִים עֲתִיקִים, וְהֵם מִפְּלֵאוֹת תְּמִים דְּעִים, דְּבָרֵי אֱלֹקִים חַיִּים אֲשֶׁר נֹאמְרוּ לְדוֹד הַמְּלִיךְ בְּרוּחַ הַקְּדִישׁ, וְאִף כִּי אִין אֲתָנוּ יוֹדַע עַד מָה עֲמָקָן וְרוּמָן, וַיֵּשׁ אֲשֶׁר לֹא יֵדַע מֵאֵי קְאָמֵר, אֲפִלוּ הֵכִי הַדְּבָרִים פּוֹעֲלִים וְעוֹשִׂים פְּרִי לְמַעֲלָה וּמִטָּה, וּמַעֲשֵׂה יְדִינוּ כּוֹנְנָה עֲלֵינוּ, וּבְלִבְד שֶׁיִּקְרָא בְּמִתּוֹן בְּלֵי חֲסָרוֹת וְיִתְרוֹת וּשְׂגִיאוֹת; עַד כָּאֵן לְשׁוֹן קִדְשׁוֹ.

וּבְסֵפֶר הַקְּדוֹשׁ 'תְּפִאֲרַת שְׁלֵמָה' כָּתַב, שֶׁעָקֵר קַלְפַּת עֵמְלֶק הִיא עַל עֵנָנֵי טְהוֹרָה, וְלִכְּנֹן פּוּרִים, שֶׁהוּא זְמַן שֶׁל הַתְּגַבְרוּת עַל עֵמְלֶק - מְסַגֵּל

פְּרִשְׁת זְכוּר

ולכן כתב בספר הקדוש 'בית אהרן' ועוד, שבכל פעלה שעושה, בין בסור מרע ובין בעשה טוב, יכונן שעל ידה תהיה מחיית עמלק שלו, ויכונן על דבר אחד שמפריע לו מאד בעבודת השם, ואף שנסה מאד להתגבר אלפי פעמים - לא יתאש. וידוע, שעמלק נלחם בעקבתא דמשיחא ביותר - 'כל הנחשלים [החלשים] אחריך' (דברים כה, יח). 'ויזנב בך', הוא מראה לאדם שהוא חלש, והוא שפל. ועל כן אנו מבקשים בראש השנה: 'שנהיה לראש ולא לזנב'.

וכמו שהרב הקדוש רבי זושא מהאניפולי זי"ע, באר על הכתוב (תהלים י, ג): 'כי הלל רשע על תאנות נפשו', 'כשבא לענייני תאוות, הוא נעשה שפל ועני כהלל כדי להתיר לעצמו תאוותיו'. ועמלק רוצה לקרר את האדם מההתלהבות שלו בעבודת השם יתברך. וכמו שכתוב (דברים כה, יח): 'אשר קרר', ופרש רש"י - לשון קר.

ולכן יש להלחם בו על ידי תפלה והשתדלות בחזוק בלמוד התורה בשקינה וברציפות, והרי ידועה דרשת רבותינו ז"ל בפסוק (שמות יט, ב): 'ויסעו מרפידים' - ומוכא בגמרא (סנהדרין קו ע"א): 'מאי לשון רפידים? רבי יהושע אומר, שרפו עצמן מדברי תורה'. ועל ידי חזוק בלמוד התורה מצינו להפך וכמו שכתוב (שמות יז, יג): 'ויחלש יהושע את עמלק ואת עמו לפי חרב' - חרב פיפיות בינה, של התורה הקדושה, ועל ידי שאדם משתדל בזה, יקים (תהלים לג, כב): 'יהי חסדך ה' עלינו כאשר יחלנו לך', הקדוש ברוך הוא משפיע לפי הצפיה וההשתוקקות, ומוחה מאתנו את חלק העמלק שבנו, ונזכה להיות קדושים וטהורים.

ויהי רצון שנוזף למלא ימים קדושים אלו בחזוק גדול בעבודת ה' כרצונו יתברך, ונזכה לכל ההשפעות הקדושות של ימים אלו, ונזכה לגאולה שלמה במהרה בימינו אמן.

(אסתר רבה ז, יג) 'כי בשעת הגזרה של המן הלך אליהו הנביא אצל אבות העולם ואצל משה רבנו, עליו השלום, ואמר לו שילך אצל מרדכי היהודי והוא יתפלל מלמטה ואני אעמד בתפלה כאן'. ובעל התניא כתב, שמעקרי העצות להתגבר על קלפת עמלק הוא הצעקה מעמק הלב.

וצריך לזכור, ובפרט בשבת זו ובפורים, שעמלק הוא שרש כל האמות, וכל הקלפות וכל המלחמות, וכמו שכתוב (במדבר כד, כ): 'ראשית גוים עמלק', ואין לה שום מלחמה שאין בה מזרעו של עמלק, וכל נסיון בכל ענין שהוא שיש לכל יחיד בכל יום, בתורה, בתפלה, וב"סור מרע ועשה טוב", בבין אדם לחברו, בבין אדם למקום, במחשבה, בדבור ובמעשה - הכל בא מעמלק - 'זכור את אשר עשה לך עמלק' (דברים כה, יז), לה לשון יחיד, 'מלחמה לה' בעמלק מדר דר' (שמות יז, טז), כאשר מתגברת הקלפה על הנשמה אז בא נסיון ליהודי.

הימים המסגלים לנצח את עמלק

הימים של פורים מסגלים לכל יחיד לכבוש ולהפך את העמלק שלו, כמו שכתוב (אסתר ט, א): 'אשר ישלטו היהודים המה בשונאיהם', ואין זה הזמן לישן, ורק צריך להלחם ובצורת השם - לנצח. ואמרו בזה משל, למדינה שהעמידה מרגל לבדק מה היא נקדת התרפה כשאינ משגיח, ואז יוכלו לתקף את המדינה. והנה הצופה המודיע, אם הודיע על זמן שכשר ומסגל לתקיפה, והחילים ישנו, ולכן לא צלחה ההתקפה, יש אחר כך הרגשה של עגמת נפש גדולה. וכך למעשה, הימים האלו, שבת זכור ופורים בפרט, צריך לזכור את אשר כתוב אודותם בלשון הפסוק (אסתר ט, ב): 'כי נפל פחדם על כל העמים', ובכל שנה הקדוש ברוך הוא מוחה מפל אחד ואחד מאתנו חלק מעמלק שלו, לפי העבודה שלנו בימים מסגלים אלה.

בשורת טובה לאוהבי התורה ולומדיה

לה"י בני"י עמ"י עש"י

בסיעתא דשמיא בקרוב רוצים להדפיס
את סדרת הספרים החדשה

"אשיחה בחוקיך בהלכה"

חמשה כרכים

לסדר פרשיות השבוע

מהרב אורן נזרית שליט"א

נדבך נוסף חשוב מאוד לסדרות הספרים
"שיחות חיזוק", "אשיחה בחוקיך" ועוד מהמחבר

וכעת מבקשים לזכות
את הציבור הקדוש
לסייע ולהיות שותף
בהדפסת סדרת הספרים
"אשיחה בחוקיך בהלכה"
ניתן לזכות בהוצאת הסדרה
או בפרשיות
ולהקדישן לברכה הצלחה
ולעילוי נשמת וכיו"ב

הספרים מעוטרים
בהסכמת הגולי הגור שליט"א
והתקבלו בס"ד באהבה רבה
בהיכלי התורה

לפרטים ניתן ליצור קשר בטל: 0506491414, 0509013000

בשורה טובה לאנשי התורה ולומדיה

בסיעתא דשמיא יצא לאור עולם סדרת הספרים

"אשיחה בהקיד"

על פרשיות השבוע באגדה

מתוך סדרת הספרים אשיחה בהקיד באגדה ובהלכה

מהרב אורן נזרית שליט"א

הספרים מעוטרים בהסכמת גדולי הדור שליט"א מלאים בהלכות בקניני תורה ובדרכים לעבודת ה' יתברך משולבים בסיפורים על גדולי ישראל ודרך עבודתם

וכעת מבקשים לזכות את הציבור הקדוש
לסייע ולהיות שותף

להשלים את סדרת הספרים בהלכה לזיכוי הרבים
וזכות לימוד התורה וזיכוי הרבים תגן בעדכם
ניתן להקדיש פרשיות
לברכה והצלחה ולעילוי נשמת וכיו"ב

052-7627127 אש.ש. אש.ש. X

לקבלת גיליונות אלו חינם
יש לשלוח בקשה למייל:
toraoren@gmail.com

לפרטים ניתן ליצור קשר בטל: 0506491414, 0509013000